II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2016/2395 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 5ης Αυγούστου 2016

για τις κρατικές ενισχύσεις SA.32619 (2012/C) (πρώην 2011/N) που κοινοποιήθηκε από το Βασίλειο της Ισπανίας για την αντιστάθμιση ορισμένων δαπανών που προκύπτουν από την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2016) 4886]

(Το κείμενο στην ισπανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, σύμφωνα με τις προαναφερθέντα άρθρα ([1]), και έχοντας υπόψη τις εν λόγω παρατηρήσεις,

Έχοντας υπόψη τα εξής:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Στις 5 Ιουλίου 2011, οι ισπανικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή δύο μέτρα κρατικής ενίσχυσης. Το μέτρο Ι αφορούσε επιδοτήσεις για κατοίκους κτηριακών συγκροτημάτων οι οποίοι, προκειμένου να μπορέσουν να συνεχίσουν να έχουν δωρεάν πρόσβαση σε κανάλια ελεύθερης μετάδοσης ([2]) τα οποία μέχρι τότε εκπέμπονταν στη ζώνη των 790-862 MHz (εφεξής «ζώνη των 800 MHz»), χρειάζονταν να εκσυγχρονίσουν τις υποδομές επίγειας ψηφιακής τηλεόρασής τους (DVB-T) ή να μεταβούν σε άλλη πλατφόρμα της επιλογής τους. Το μέτρο ΙΙ αποσκοπούσε στην αποζημίωση των δημόσιων και ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων για τις πρόσθετες δαπάνες που συνδέονται με την υποχρέωσή τους να εκπέμπουν ταυτόχρονα κατά τη διαδικασία της ελευθέρωσης του ψηφιακού μερίσματος ([3]) (ταυτόχρονη εκπομπή).

(2) Ύστερα από αρκετές ανταλλαγές αλληλογραφίας με τις ισπανικές αρχές σχετικά με τα κοινοποιηθέντα μέτρα, η Επιτροπή εξέδωσε στις 25 Απριλίου 2012 την απόφαση ([4]) να μην προβάλει αντιρρήσεις για το μέτρο Ι και να κινήσει τη διαδικασία επίσημης έρευνας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Συνθήκη») σε σχέση με το μέτρο ΙΙ, όσον αφορά τόσο τους δημόσιους όσο και τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς. Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία (εφεξής «απόφαση κίνησης της διαδικασίας») δημοσιεύθηκε στις 19 Ιουλίου 2012 στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ([5]). Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το εν λόγω μέτρο.

([1]) Απόφαση της Επιτροπής 2012/C-213/03, της 25ης Απριλίου 2012 (ΕΕ C 213 της 19.7.2012, σ. 41).
([2]) Τα κανάλια ελεύθερης μετάδοσης είναι ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες που μεταδίδονται σε μη κωδικοποιημένη μορφή, γεγονός που επιτρέπει σε οποιονδήποτε διαθέτει κατάλληλο εξοπλισμό λήψης να λαμβάνει το σήμα και να βλέπει ή να ακούει το περιεχόμενο χωρίς να υπάρχει ανάγκη συνδρομής ή να υφίσταται άλλο κόστος ή ενιαίο τέλος (για παράδειγμα πληρωμή ανά εκπομπή). Παραδοσιακά, πραγματοποιείται μέσω της λήψης των ραδιοσημάτων μέσω κεραίας.
([3]) Αντιστοιχεί με τη ζώνη των 800 MHz.
([4]) C (2012) 2533 final.
([5]) Βλέπε υποσημείωση 1.

(3) Οι ισπανικές αρχές υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας με τις επιστολές της 29ης Ιουνίου 2012, της 12ης Δεκεμβρίου 2012 και της 6ης Ιουνίου 2013. Επιπλέον, οργανώθηκαν αντίστοιχες τηλεδιασκέψεις με τις ισπανικές αρχές στις 24 Ιουνίου 2013 και στις 3 Ιουνίου 2014 και πραγματοποιήθηκαν τρεις συσκέψεις με αυτές, η πρώτη τον Ιούνιο του 2014, η δεύτερη τον Δεκέμβριο του 2014 και η τρίτη τον Μάρτιο του 2015.

(4) Η Επιτροπή έλαβε επίσης παρατηρήσεις από την Abertis Telecom ([6]) (εφεξής «Abertis») με επιστολή της 7ης Αυγούστου 2012, από την Sociedad Gestora de Televisión NET TV (εφεξής «NET TV») με επιστολή της 14ης Αυγούστου 2012, από την Broadcast Networks Europe (εφεξής «BNE») με επιστολή της 17ης Αυγούστου 2012, από την Ευρωπαϊκή Ραδιοτηλεοπτική Ένωση (εφεξής «ΕΡΕ») με επιστολές της 20ής Αυγούστου 2012 και της 21ης Ιουνίου 2013 και, τέλος, από την SES Astra (εφεξής «Astra») με επιστολές της 19ης Αυγούστου και της 30ής Οκτωβρίου 2012. Κατά τη διάρκεια της έρευνας διεξήχθησαν αρκετές τηλεδιασκέψεις και συναντήσεις: μεταξύ της Επιτροπής και της ΕΡΕ τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο του 2013 και τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο του 2014, καθώς και μεταξύ της Επιτροπής και της Astra, τον Ιούνιο, τον Ιούλιο και τον Δεκέμβριο του 2013 και τον Απρίλιο και τον Νοέμβριο του 2014. Οι ισπανικές αρχές υπέβαλαν τα σχόλιά τους επί των παρατηρήσεων της Astra στις 12 Δεκεμβρίου 2012.

(5) Στις 3 Σεπτεμβρίου 2014, οι ισπανικές αρχές απέσυραν την κοινοποίηση σχετικά με το κόστος αντιστάθμισης ταυτόχρονης εκπομπής των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων (αλλά όχι των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων) και ενημέρωσε την Επιτροπή ότι το βασιλικό διάταγμα 677/2014 για τη χορήγηση άμεσων επιδοτήσεων στους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, είχε ως στόχο να χρηματοδοτήσει την προαναφερθείσα αντιστάθμιση με βάση την έννοια της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος («ΥΓΟΣ»). Το Βασιλικό Διάταγμα δημοσιεύθηκε στην ισπανική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ([7]) στις 6 Αυγούστου 2014 ([8]).

(6) Οι ισπανικές αρχές δεν υπέβαλαν καμία πρόσθετη τροποποίηση στην κοινοποίηση σχετικά με το μέτρο ΙΙ.

(7) Δεδομένου ότι το τμήμα του μέτρου ΙΙ που αφορά τους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς αποσύρθηκε από τις ισπανικές αρχές τον Σεπτέμβριο του 2014, η επίσημη διαδικασία έρευνας σχετικά με αυτό το μέρος του μέτρου ΙΙ έχει χάσει τον λόγο της ύπαρξής του. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε να κλείσει τη διαδικασία επίσημης έρευνας σε σχέση με αυτό το μέρος του μέτρου ΙΙ. Η παρούσα απόφαση αφορά αποκλειστικά την αντιστάθμιση του κόστους ταυτόχρονης εκπομπής των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων (εφεξής «μέτρο»).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

2.1. Πλαίσιο

(8) Η εκμετάλλευση των οφελών από το ψηφιακό μέρισμα με χρήση της ασύρματης ευρείας ζώνης για να καλυφθούν όλες οι περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των απομακρυσμένων και των αγροτικών, αποτελεί σημαντικό στόχο του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη ([9]) και, ως εκ τούτου, μέρος της στρατηγικής Ευρώπη 2020 ([10]). Για να δημιουργήσουν τα ασύρματα δικτύα τους, οι φορείς εκμετάλλευσης κινητών δικτύων πρέπει να μεταδίδουν τα σήματά τους μέσω συχνοτήτων που σπανίζουν. Αν στα κράτη μέλη αυτές οι συχνότητες καταλαμβάνονται από επίγεια δίκτυα τηλεόρασης, οι επίγειοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα πρέπει να μεταφερθούν σε άλλη πλατφόρμα μετάδοσης (ευρυζωνική, καλωδιακή ή δορυφορική) ή σε άλλη συχνότητα (που δεν χρησιμοποιείται) στο διαθέσιμο φάσμα συχνοτήτων που είναι κατάλληλες για αυτόν τον σκοπό. Το 2009, η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε όλες οι υπηρεσίες επίγειας τηλεοπτικής μετάδοσης να σταματήσουν να χρησιμοποιούν αναλογική τεχνολογία μεταφοράς και να υποστηρίξουν τα ρυθμιστικά μέτρα που αποσκοπούν να θέσουν στη διάθεση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών την πολύτιμη συχνότητα των 800 MHz. Αυτή η διαδικασία ονομάζεται «ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος» ([11]) και αφορά αποκλειστικά τις υπηρεσίες επίγειας τηλεοπτικής μετάδοσης.

(9) Η ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος συνεπάγεται κόστος μετάβασης για τους επίγειους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, το οποίο συμπεριλαμβάνει το κόστος της ταυτόχρονης εκπομπής του σήματος στις παλαιές και τις νέες ζώνες συχνοτήτων ([12]).

([6]) Abertis Telecom SA, επί του παρόντος Cellnex Telecom, S.A.

([7]) BOE.

([8]) Βασιλικό διάταγμα 677, της 1ης Αυγούστου 2014, το οποίο ρυθμίζει την άμεση χορήγηση επιδοτήσεων σε παρόχους δημόσιας υπηρεσίας τηλεοπτικής οπτικοακουστικής επικοινωνίας σε κρατικό και περιφερειακό επίπεδο, οι οποίες αποσκοπούν στην αντιστάθμιση των δαπανών που προκύπτουν από την ταυτόχρονη και παροδική εκπομπή των τηλεοπτικών καναλιών τους κατά τη διαδικασία ελευθέρωσης της ζώνης των 790-862 MHz.

([9]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, COM(2010)245 final/2.

([10]) Ευρώπη 2020 — Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη COM(2010)2020.

([11]) Σύσταση 2009/848/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Οκτωβρίου 2009, για τη διευκόλυνση της απελευθέρωσης του ψηφιακού μερίσματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 308 της 24.11.2009, σ. 24). Οι πρακτικές διευθετήσεις για την εφαρμογή αυτής της διαδικασίας είναι ευθύνη των κρατών μελών. Ο ρόλος της Επιτροπής είναι να μεριμνά ώστε να λειτουργεί σωστά και σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ, ιδίως σύμφωνα με την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας.

([12]) Διάφορα κράτη μέλη χορήγησαν κρατική ενίσχυση στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης της τηλεοπτικής μετάδοσης («ψηφιακή μετάβαση»). Ειδικότερα, η ενίσχυση χορηγήθηκε για την επιδότηση της αγοράς αποκωδικοποιητών από κοινωνικά μειονεκτούντα νοικοκυριά. Τα εν λόγω μέτρα επιδέχονταν έγκριση, όταν τηρούσαν τις αρχές της τεχνολογικής ουδετερότητας, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας.

2.2. **Ευρωπαϊκή πολιτική για την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος**

(10) Τα τελευταία έτη, ο τομέας της τηλεοπτικής μετάδοσης έχει υποστεί βαθιές αλλαγές ως αποτέλεσμα της εισαγωγής των ψηφιακών τεχνολογιών. Σε σύγκριση με την αναλογική τηλεόραση, η ψηφιακή τηλεοπτική μετάδοση προσφέρει καλύτερη αξιοποίηση του φάσματος συχνοτήτων που σπανίζει και μεγαλύτερο αριθμό τηλεοπτικών καναλιών. Η ανακοίνωση της Επιτροπής του 2003 σχετικά με τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση ([13]) υπογράμμισε τα οφέλη της εν λόγω μετάβασης και άνοιξε τη συζήτηση σχετικά με τους πολιτικούς προσανατολισμούς της ΕΕ σε ζητήματα όπως η αναλογία του φάσματος που θα έπρεπε να αποκτηθεί και η μελλοντική χρήση του.

(11) Η μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση είχε ως αποτέλεσμα την ελευθέρωση ενός μέρους του ραδιοφάσματος που χρησιμοποιείτο μέχρι τότε για την τηλεοπτική μετάδοση. Αυτό κατέστη δυνατό χάρη στη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της ψηφιακής τεχνολογίας σε σύγκριση με την αναλογική. Το μέρος του φάσματος που ελευθερώθηκε ως αποτέλεσμα αυτής της βελτίωσης ονομάζεται «ψηφιακό μέρισμα».

(12) Οι διεθνείς συμφωνίες, όπως αυτές που συνήφθησαν τον Ιούνιο του 2006 στο πλαίσιο της Περιφερειακής διάσκεψης Ραδιοεπικοινωνιών (RRC-06) και τον Νοέμβριο του 2007 στο πλαίσιο της Παγκόσμιας διάσκεψης Ραδιοεπικοινωνιών (WRC-07) της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών, συμφώνησαν την κατανομή, σε συμπρωτεύουσα βάση, της ζώνης των 800 MHz στις κινητές υπηρεσίες, επιπλέον των υπηρεσιών τηλεοπτικής μετάδοσης και των σταθερών υπηρεσιών ([14]). Ωστόσο, βάσει της προηγούμενης κατανομής αυτών των συχνοτήτων στις υπηρεσίες τηλεοπτικής μετάδοσης κατά τον προσχεδιασμό της μετατροπής της αναλογικής τεχνολογίας σε ψηφιακή, ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Ισπανία, δεν προέβλεψαν τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης του φάσματος των 800 MHz που ελευθερώθηκε σε υπηρεσίες εκτός της επίγειας μετάδοσης.

(13) Προς τα τέλη του 2007, δεδομένης της παγκόσμιας αύξησης της ζήτησης ραδιοφάσματος και πιο αποτελεσματικών τεχνολογιών, η Επιτροπή εξέτασε τις δυνατότητες και το τεράστιο δυναμικό, τόσο εμπορικό όσο και καινοτομίας και ανάπτυξης, το οποίο θα μπορούσε να προσφέρει το ψηφιακό μέρισμα, αν χρησιμοποιείτο για την παροχή προηγμένων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για να αξιοποιηθούν πλήρως τα οφέλη του ψηφιακού μερίσματος θα έπρεπε να προβεί στη ταυτόχρονη κατανομή στα κράτη μέλη του φάσματος που αντιστοιχεί με τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών το συντομότερο δυνατό ([15]).

(14) Η ανακοίνωση της Επιτροπής του 2009 με τίτλο «Μετάπλαση του ψηφιακού μερίσματος σε κοινωνικά οφέλη και οικονομική μεγέθυνση» ([16]), πρότεινε στα κράτη μέλη να διακόψουν τη χρήση της ζώνης των 800 MHz για υπηρεσίες τηλεοπτικής μετάδοσης υψηλής ισχύος και να εφαρμόσουν πλήρως την απόφαση της ΕΕ για την τεχνική εναρμόνιση σε ορισμένη ημερομηνία που θα συμφωνηθεί σε επίπεδο ΕΕ.

(15) Τέλος, η απόφαση αριθ. 243/2012/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([17]) για τη θέσπιση πολυετούς προγράμματος πολιτικής για το φάσμα απαιτούσε όλα τα κράτη μέλη να κατανείμουν τη ζώνη των 800 MHz στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες πριν από την 1η Ιανουαρίου 2013 ([18]). Η απόφαση εξουσιοδοτούσε την Επιτροπή να χορηγήσει ειδικές παρεκκλίσεις έως την 31η Δεκεμβρίου 2015 σε περίπτωση έκτακτων περιστάσεων τοπικής ή εθνικής εμβέλειας ή διασυνοριακών προβλημάτων συντονισμού των συχνοτήτων ([19]).

([13]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη μετάβαση από τις αναλογικές στις ψηφιακές τηλεοπτικές μεταδόσεις (από την ψηφιακή «μετάβαση» στην «κατάργηση» της αναλογικής μετάδοσης), COM(2003) 541 final.

([14]) Η κατανομή σε συμπρωτεύουσα βάση στις κινητές υπηρεσίες, επιπλέον των υπηρεσιών τηλεοπτικής μετάδοσης και των σταθερών υπηρεσιών, προβλεπόταν από το 2015, ή ακόμη και πριν από αυτήν την ημερομηνία, με την επιφύλαξη, αν χρειαστεί, του τεχνικού συντονισμού με άλλες χώρες.

([15]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — «Να επωφεληθούμε πλήρως από το ψηφιακό μέρισμα στην Ευρώπη: κοινή προσέγγιση για τη χρήση του φάσματος που απελευθερώνεται από την ψηφιακή μετάβαση», COM(2007) 700 final.

([16]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Μετάπλαση του ψηφιακού μερίσματος σε κοινωνικά οφέλη και οικονομική μεγέθυνση, COM(2009) 586 final.

([17]) Απόφαση αριθ. 243/2012/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2012, για τη θέσπιση πολυετούς προγράμματος για την πολιτική φάσματος (ΕΕ L 81 της 21.3.2012, σ. 7).

([18]) Απόφαση 2010/267/ΕΕ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2010, σχετικά με τους εναρμονισμένους τεχνικούς όρους για τη χρήση της ζώνης συχνοτήτων 790-862 MHz για επίγεια συστήματα ικανά να παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 117 της 11.5.2010, σ. 95).

([19]) Η χορήγηση ειδικών παρεκκλίσεων προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 4 της απόφασης. Κατά την κοινοποίηση των μέτρων, η Ισπανία υπήχθη σε αυτήν την εξαίρεση και υποστήριξε ότι θα πρέπει να εφαρμοστεί σε αυτήν ειδική εξαίρεση, λόγω των δυσκολιών που προκύπτουν από την ελευθέρωση του φάσματος: συγκεκριμένα, προβλέπονται πάνω από 1 300 κανάλια τηλεόρασης (εθνικής, περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας)· το σύνθετο ανάγλυφο της Ισπανίας, το οποίο παρεμπόδιζε τον σχεδιασμό του φάσματος· η ανάγκη για διεθνή συντονισμό με τις γειτονικές χώρες της Ευρώπης και της Βόρειας Αφρικής κ.λπ. Σύμφωνα με τη δήλωση της 13ης Μαρτίου 2012, του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τουρισμού, η Ισπανία εκτιμούσε ότι θα μπορούσε να πάρει το ψηφιακό μέρισμα ένα χρόνο νωρίτερα, δηλαδή κατά το τέλος του 2013. Τελικά, η Ισπανία δεν έλαβε το ψηφιακό μέρισμα έως την 31η Μαρτίου 2015.

2.3. **Εξέλιξη του ψηφιακού μερίσματος στην Ισπανία**

(16) Η Ισπανία ολοκλήρωσε τη μετάβασή της στην DVB-T στις 3 Απριλίου 2010, ημέρα κατά την οποία έληξαν οι αναλογικές μεταδόσεις. Δεδομένου ότι η νομική βάση για τη μετάβαση από την αναλογική μετάδοση στην ψηφιακή επίγεια (Εθνικό τεχνικό σχέδιο για την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση, «PTN») ([20]) χρονολογείται από το 2005, εκείνη την εποχή δεν είχε προβλεφθεί η χρήση του φάσματος (κατανεμήθηκε από την ITU για την επίγεια τηλεόραση) για άλλους σκοπούς. Αυτό είχε δύο συνέπειες:

— Όλο το φάσμα που ελευθερώθηκε μετά την κατάργηση της αναλογικής μετάδοσης προορίστηκε αποκλειστικά το 2005 για υπηρεσίες επίγειας τηλεόρασης, προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των διαθέσιμων καναλιών.

— Το ίδιο έτος, η ισπανική κυβέρνηση έλαβε την απόφαση να χρησιμοποιήσει τη ζώνη συχνοτήτων για την ανάπτυξη των πρώτων πομπών DVB-T, προκειμένου να διευκολυνθεί η εισαγωγή της νέας ψηφιακής τεχνολογίας, χωρίς να απαιτήσει τον προηγούμενο καθαρισμό του φάσματος.

(17) Το PTN και τα μεταγενέστερα ρυθμιστικά μέτρα διαίρεσαν την ισπανική επικράτεια σε τρεις περιοχές:

α) Περιοχή I: καλύπτει το 96 % του ισπανικού πληθυσμού και σε αυτήν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς κάλυπταν το κόστος μετάβασης. Σε αυτήν την περιοχή η μετάβαση ήταν αναπόφευκτη λόγω της υποχρέωσης ευρείας κάλυψης που περιλαμβάνεται στις άδειες των ραδιοτηλεοπτικών φορέων και δεν χορηγήθηκε καμία κρατική ενίσχυση ως αντάλλαγμα. Οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς ή οι φορείς που παρέχουν ψηφιακές πλατφόρμες ήταν εκείνοι που έπρεπε να επενδύσουν στην ψηφιοποίηση του δικτύου.

β) Περιοχή II: καλύπτει περίπου το 2,5 % του ισπανικού πληθυσμού σε λιγότερο αστικές και πιο απομακρυσμένες περιοχές, στις οποίες οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς δεν είχαν εμπορικό συμφέρον για να παρέχουν βελτιωμένη υπηρεσία. Λόγω της αντίρρησης των ραδιοτηλεοπτικών φορέων να συμμετάσχουν οικονομικά στον εκσυγχρονισμό των κέντρων εκπομπής που είναι απαραίτητα για τη μετάδοση των σημάτων τους, το κράτος χρηματοδότησε την επέκταση της κάλυψης ([21]).

γ) Περιοχή III: καλύπτει το υπόλοιπο του ισπανικού πληθυσμού και περιλαμβάνει τις περιοχές στις οποίες, λόγω της τοπογραφίας δεν είναι δυνατόν να παρέχονται τηλεοπτικές υπηρεσίες μέσω της επίγειας πλατφόρμας και γι' αυτόν τον λόγο παρέχονται μέσω δορυφόρου.

(18) Η μετάβαση στο ψηφιακό σύστημα συνεπέφερε επίσης κόστος για τους τηλεθεατές. Τα νοικοκυριά που βρίσκονται στις περιοχές I και II έπρεπε να πληρώσουν για αποκωδικοποιητή για να προσαρμόσουν τις τηλεοράσεις τους σε DVB-T. Επιπλέον, οι κοινότητες ιδιοκτητών έπρεπε να πληρώσουν για την προσαρμογή της υποδομής τους για τη λήψη του ψηφιακού σήματος. Από την πλευρά τους, οι κάτοικοι της περιοχής III έπρεπε να αποκτήσουν εξοπλισμό δορυφορικής λήψης, σε ορισμένες περιπτώσεις με μερική ή πλήρη χρηματοδότηση των περιφερειακών ή τοπικών αρχών ([22]).

(19) Τον Νοέμβριο του 2007, πάνω από δύο έτη μετά την έγκριση του PTN, η ITU αποφάσισε να κατανείμει τη ζώνη των 800 MHz στις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε συμπρωτεύουσα βάση. Κατά την ημερομηνία αυτή, η κάλυψη DVB-T στη ζώνη των 800 MHz στην Ισπανία είχε φθάσει μεταξύ 80 % και 90 % του πληθυσμού.

(20) Τον Μάιο του 2009, η Ισπανία αποφάσισε ότι θα διέθετε τη ζώνη των 800 MHz για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Η ανακοίνωση υποστηριζόταν νομικά από τον νόμο για την αειφόρο οικονομία ([23]), ο οποίος ορίζει ότι η ζώνη συχνοτήτων των 800 MHz θα χρησιμοποιείται κυρίως για την παροχή προηγμένων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σύμφωνα με τις εναρμονισμένες χρήσεις που έχουν συμφωνηθεί με την ΕΕ ([24]). Το άρθρο 51 του νόμου για την αειφόρο οικονομία θεσπίζει το δικαίωμα τόσο των δημόσιων όσο και των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων να αποζημιώνονται για όλο το κόστος που σχετίζεται με την ανακατανομή της χρήσης του φάσματος, η οποία απαιτείται για την ελευθέρωση της ζώνης συχνοτήτων των 800 MHz, και πιο συγκεκριμένα για το κόστος της ταυτόχρονης εκπομπής ([25]). Ως εκ τούτου, αυτή η διάταξη εθνικού δικαίου αποτελεί τη νομική βάση του μέτρου.

([20]) Βασιλικό Διάταγμα 944, της 29ης Ιουλίου 2005, με το οποίο εγκρίνεται το εθνικό τεχνικό σχέδιο επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης.

([21]) Τα μέτρα που ελήφθησαν από τις ισπανικές αρχές για την επέκταση της κάλυψης της DVB-T στην περιοχή II αξιολογήθηκαν σε δύο αποφάσεις της Επιτροπής: απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που έχει χορηγηθεί από το Βασίλειο της Ισπανίας για την ανάπτυξη της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης σε απομακρυσμένες και λιγότερο αστικοποιημένες περιοχές (εκτός της Καστίλλης-Λα Μάντσα) (SA. 28599) και απόφαση της Επιτροπής, της 1ης Οκτωβρίου 2014, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που έχει χορηγηθεί από τις αρχές της Καστίλλης-Λα Μάντσα για την ανάπτυξη της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης σε απομακρυσμένες και λιγότερο αστικοποιημένες περιοχές της Καστίλλης-Λα Μάντσα (SA. 27408).

([22]) Βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση της Επιτροπής της 8ης Φεβρουαρίου 2012, στην υπόθεση «Λήψη Ψηφιακής Τηλεόρασης στην Καντάβρια».

([23]) Νόμος 2, της 4ης Μαρτίου 2011, για την αειφόρο οικονομία.

([24]) Βλέπε υποσημειώσεις 17 και 18.

([25]) Το άρθρο 51 του νόμου για την αειφόρο οικονομία προβλέπει ότι «το κόστος που προκύπτει από την αναδιοργάνωση του φάσματος, η οποία είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί για να ελευθερωθεί η ζώνη συχνοτήτων από 790 έως 862 MHz καλύπτεται τη δημόσια διοίκηση».

(21) Δεδομένου ότι η ζώνη των 800 MHz χρησιμοποιείτο από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς DVB-T κατά τη στιγμή του αναπροσανατολισμού τους προς τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών ([26]), ήταν απαραίτητο να μεταφερθούν αυτοί οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς από τα κανάλια που χρησιμοποιούσαν εκείνη τη στιγμή σε άλλα που βρίσκονται στις ζώνες των 694-790 MHz (εφεξής «ζώνη των 700 MHz»). Αυτή η διαδικασία καθιερώθηκε με το Βασιλικό Διάταγμα 365/2010 ([27]), το οποίο ρύθμισε την κατανομή των ψηφιακών πολυπλεκτών της DVB-T μετά την παύση των επίγειων τηλεοπτικών μεταδόσεων με αναλογική τεχνολογία.

(22) Το Βασιλικό Διάταγμα 365/2010 προβλέπει την κατανομή πέντε ψηφιακών πολυπλεκτών για να αντικαταστήσουν εκείνους που χρησιμοποιούνται στη ζώνη των 800 MHz ([28]). Αυτή η μετάβαση προκάλεσε τις ακόλουθες δυσκολίες:

— Καθιέρωση μεταβατικής περιόδου κατά την οποία τα σήματα της ψηφιακής τηλεόρασης έπρεπε να μεταδίδονται ταυτόχρονα στις ζώνες των 800 MHz και 700 MHz, αφού δεν ήταν δυνατόν να γίνει άμεσα μετάβαση στους νέους ψηφιακούς πολυπλέκτες.

— Οι νέοι ψηφιακοί πολυπλέκτες αντιστοιχούν σε ραδιοηλεκτρικά κανάλια τα οποία προηγουμένως δεν χρησιμοποιούνταν για την εκπομπή DVB-T. Για τον λόγο αυτό, οι περισσότερες κοινότητες ιδιοκτητών έπρεπε να προσαρμόσουν την υποδομή τηλεοπτικής λήψης στη νέα κατάσταση.

(23) Το Βασιλικό Διάταγμα 365/2010 όρισε ότι τα κανάλια μετάδοσης θα έπρεπε να μεταφερθούν σε άλλες συχνότητες κάτω των 790 MHz για τα τέλη του 2014. Επέβαλε επίσης στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς την υποχρέωση να εκπέμπουν ταυτόχρονα σε δύο ζώνες συχνοτήτων, έως την οριστική κατανομή των ψηφιακών πολυπλεκτών στη ζώνη των 700 MHz.

(24) Το 2011, η Ισπανία αποφάσισε να δημοπρατήσει τη ζώνη των 800 MHz σε φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών ([29]). Οι φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών στους οποίους κατανεμήθηκαν οι νέες συχνότητες πλήρωσαν γι' αυτές πριν από τον Ιούνιο του 2012 και δεσμεύτηκαν να επιτύχουν κάλυψη (μέσω οποιασδήποτε τεχνολογίας ή άλλης ζώνης συχνοτήτων) που να επιτρέπει την πρόσβαση σε ταχύτητες 30 Mbps ή υψηλότερες, τουλάχιστον στο 90 % των κέντρων πληθυσμού κάτω των 5 000 κατοίκων το 2020.

(25) Οι ισπανικές αρχές εκτίμησαν ότι το μέτρο θα διαρκούσε μεταξύ 6 και 24 μηνών, ανάλογα με το έδαφος στην περιοχή I, αλλά ότι θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2014 ([30]). Ο συνολικός προϋπολογισμός του μέτρου εκτιμάται σε 100-200 εκατ. ευρώ ([31]). Η αντιστάθμιση δεν έπρεπε να υπερβαίνει το 100 % του κόστους που θα βάρυνε τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς ως αποτέλεσμα της υποχρέωσης ταυτόχρονης εκπομπής.

2.4. **Περιγραφή της αγοράς**

(26) Το μέτρο επηρεάζει τον τομέα της τηλεοπτικής μετάδοσης, όπου υπάρχουν δύο μεγάλοι όμιλοι φορέων εκμετάλλευσης, κάθε ένας εκ των οποίων δραστηριοποιείται σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας των προϊόντων και υπηρεσιών τηλεοπτικής μετάδοσης. i) ραδιοτηλεοπτικοί φορείς τηλεοπτικών σταθμών, ii) φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας.

(27) Οι «ραδιοτηλεοπτικοί φορείς» είναι οι συντάκτες των τηλεοπτικών καναλιών. Αγοράζουν ή παράγουν εσωτερικά τηλεοπτικό περιεχόμενο, το ομαδοποιούν σε κανάλια και το παρέχουν στο κοινό μέσα από διάφορες πλατφόρμες (δορυφορική, DVB-T, καλωδιακή ή IPTV ([32])). Εκτός από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς που προσφέρουν τα κανάλια τους μέσω της πλατφόρμας DVB-T, άλλοι προσφέρουν κανάλια με πληρωμή ανά εκπομπή ή ελεύθερα σε άλλες πλατφόρμες, για παράδειγμα, η Movistar +, που το κάνει μέσω δορυφόρου.

(28) Η ελεύθερη και δωρεάν τηλεοπτική μετάδοση εθνικών, περιφερειακών και τοπικών καναλιών από δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς (RTVE σε εθνικό επίπεδο) για τους θεατές θεωρείται δημόσια υπηρεσία από τον νομοθέτη ([33]). Αντιθέτως, η εκπομπή ελεύθερων καναλιών από ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς δεν θεωρήθηκε δημόσια υπηρεσία ([34]). Οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς έλαβαν άδειες τηλεοπτικής μετάδοσης σε συχνότητες που έχουν κατανεμηθεί και λήγουν το νωρίτερο το 2025.

([26]) Στην Ισπανία, οι συχνότητες στη ζώνη των 800 MHz στην πραγματικότητα χρησιμοποιούνταν από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς έως την 31η Μαρτίου 2015.

([27]) Βασιλικό διάταγμα 365, της 26ης Μαρτίου 2010, για τη ρύθμιση της κατανομής των πολυπλεκτών της Επίγειας Ψηφιακής Τηλεόρασης μετά την παύση των επίγειων τηλεοπτικών μεταδόσεων με αναλογική τεχνολογία.

([28]) Ψηφιακός πολυπλέκτης είναι ένα σήμα που παράγεται μέσω άθροισης άλλων σημάτων για τη βελτίωση της μεταφοράς και της μετάδοσής του. Εκείνη τη στιγμή υπήρχαν συνολικά 8 ψηφιακοί πολυπλέκτες εθνικής κάλυψης (2 για τη δημόσια τηλεόραση και 6 για την ιδιωτική).

([29]) Βασιλικό Διάταγμα 458, της 1ης Απριλίου 2011, για τις ενέργειες στον τομέα του φάσματος για την ανάπτυξη της ψηφιακής κοινωνίας.

([30]) Η 31η Δεκεμβρίου 2014 ήταν η προθεσμία που ορίστηκε από το Βασιλικό Διάταγμα 365/2010 για να ελευθερωθεί η ζώνη των 800 MHz για τους φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών. Λόγω των καθυστερήσεων στην προσαρμογή των νοικοκυριών στην αλλαγή συχνοτήτων, το ψηφιακό μέρισμα δεν ελευθερώθηκε στην Ισπανία έως την 31η Μαρτίου 2015.

([31]) Αρχική εκτίμηση που καλύπτει τόσο τους δημόσιους όσο και τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς.

([32]) Τηλεόραση μέσω πρωτοκόλλου Διαδίκτυο.

([33]) Για περισσότερες λεπτομέρειες, ανατρέξτε στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας.

([34]) Η κρατική άδεια περιλαμβάνει την εκχώρηση μιας συχνότητας για την επίγεια τηλεοπτική μετάδοση. Οι εθνικοί ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς είναι: Atresmedia (Antena 3 και La Sexta), Mediaset España (Telecinco και Cuatro), Veo TV και Net TV. Εκτός από τους εθνικούς ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, υπάρχουν επίσης πολλοί περιφερειακοί και τοπικοί ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς.

(29) Με σκοπό ο πληθυσμός να μπορεί πραγματικά να επωφεληθεί από τις τηλεοπτικές υπηρεσίες, ο νόμος υποχρεώνει τους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς να εξασφαλίζουν ελάχιστη κάλυψη μέσω του επίγειου δικτύου. Αυτές οι υποχρεώσεις κάλυψης καθορίζονται στα καθήκοντα δημόσιας υπηρεσίας που έχουν ανατεθεί στους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς και στις άδειες που έχουν χορηγηθεί στους ιδιώτες φορείς εκμετάλλευσης. Οι δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς πρέπει να φθάνουν τουλάχιστον στο 98 % του ισπανικού πληθυσμού και οι ιδιωτικοί τουλάχιστον στο 96 %.

(30) Οι «φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας» είναι ιδιωτικοί ή δημόσιοι φορείς που εκμεταλλεύονται τις τεχνολογικές υποδομές που είναι απαραίτητες για τη μεταφορά και την εκπομπή στο κοινό των καναλιών που παράγονται από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς. Ιστορικά, η μόνη πλατφόρμα που υπήρχε ήταν η αναλογική επίγεια. Με την πρόοδο της τεχνολογίας, εμφανίστηκαν περισσότερες πλατφόρμες στην αγορά και αυτή τη στιγμή στην Ισπανία υπάρχουν τέσσερις πλατφόρμες τηλεοπτικής μετάδοσης:

i) επίγεια, η οποία μέχρι την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος διένεμε στη ζώνη των 800 MHz περίπου 30 εθνικά κανάλια και μερικά περιφερειακά και τοπικά κανάλια ελεύθερα, καθώς και δύο κανάλια συνδρομητικής τηλεόρασης·

ii) δορυφορική, η οποία διανέμει σε άλλη ζώνη ραδιοσυχνοτήτων διαφορετική από την DVB-T ([35]) και όπου υπάρχουν διάφορες προσφορές (συμπεριλαμβανομένων των ελεύθερων και των συνδρομητικών καναλιών)·

iii) καλωδιακή, η οποία διανέμει στους συνδρομητές πολλά τηλεοπτικά κανάλια (συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων από εκείνα που είναι διαθέσιμα ελεύθερα μέσω DVB-T)·

iv) IPTV, η οποία μπορεί να διανεμηθεί μέσω των τεχνολογιών FTTH και xDSL μέσω ευρυζωνικής σύνδεσης τουλάχιστον 8 Mbps για τη μετάδοση του τηλεοπτικού σήματος. Διανέμει για τα συνδρομητικά τηλεοπτικά κανάλια, συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων από εκείνα που είναι διαθέσιμα ελεύθερα μέσω DVB-T.

(31) Η DVB-T είναι η κυρίαρχη πλατφόρμα στην Ισπανία και ο κυριότερος διανομέας ελεύθερης τηλεόρασης. Το επίγειο δίκτυο αποτελείται από υποδομή μεταφοράς και κέντρα εκπομπής (τα οποία με τη σειρά τους αποτελούνται από πύργους, πομπούς κ.λπ.). Τα κέντρα εκπομπής ανήκουν στους εθνικούς και περιφερειακούς φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας και στις δημόσιες αρχές (δήμοι ή περιφερειακές κυβερνήσεις). Λόγω των τεχνικών περιορισμών, η επίγεια τηλεόραση δεν φθάνει στο σύνολο του ισπανικού πληθυσμού (π.χ., κάποιες αραιοκατοικημένες ή ορεινές περιοχές δεν λαμβάνουν σήμα — περιοχή III). Ωστόσο, χάρη στις υποχρεώσεις κάλυψης που επιβάλλονται από τον νόμο στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς (περιοχή I) και τα δημόσια κονδύλια που κατανέμονται στην επέκταση της κάλυψης DVB-T σε απομακρυσμένες και λιγότερο αστικοποιημένες περιοχές (περιοχή II), η DVB-T καλύπτει περίπου το 98,85 % του πληθυσμού ([36]). Το υπόλοιπο 1,15 % του ισπανικού πληθυσμού λαμβάνει το σήμα μέσω δορυφόρου. Σύμφωνα με την Astra, ο δορυφόρος είναι η μόνη πλατφόρμα που είναι τεχνικά ικανή να μεταδίδει το σήμα προς όλο τον πληθυσμό της Ισπανίας ([37]).

(32) Όσον αφορά τις άλλες πλατφόρμες, σύμφωνα με τα δεδομένα που είναι διαθέσιμα στην ισπανική ρυθμιστική αρχή τηλεπικοινωνιών («CMT») ([38]), το δίκτυο καλωδιακής τηλεόρασης που έχει ήδη αναπτυχθεί θα μπορούσε να φθάσει σε λίγο πάνω από το 20 % του πληθυσμού και το ευρυζωνικό δίκτυο που έχει ήδη αναπτυχθεί (FTTH και xDSL) θα μπορούσε να προσφέρει υπηρεσίες IPTV στο 16,5 % του πληθυσμού ([39]).

(33) Η υπηρεσία μεταφοράς και διανομής του σήματος DVB-T παρέχεται από φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας ([40]), σημαντικότερος εκ των οποίων είναι η Abertis ([41]).

([35]) Ενώ οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς DVB-T χρησιμοποιούν τη ζώνη υπερυψηλών συχνοτήτων (UHF), οι οργανισμοί εκμετάλλευσης μέσω δορυφόρου μεταδίδουν τηλεοπτικά σήματα μέσω της ζώνης εξαιρετικά υψηλών συχνοτήτων (SHF).

([36]) Το 93,5 % του πληθυσμού χρησιμοποιεί την επίγεια πλατφόρμα για να παρακολουθεί τηλεόραση. Το υπόλοιπο 5,35 % προτιμά να έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες τηλεόρασης μέσω άλλων πλατφορμών.

([37]) Η πλατφόρμα μέσω δορυφόρου αποτελείται από έναν σταθμό εδάφους, έναν δορυφόρο και, στο επίπεδο του δέκτη, μία δορυφορική κεραία και έναν αποκωδικοποιητή. Για να επεκταθεί η δορυφορική κάλυψη μέσω δορυφόρου σε μια περιοχή, είναι απαραίτητο ο επίγειος εξοπλισμός να εγκατασταθεί στους χώρους του πελάτη.

([38]) Επιτροπή Αγοράς Τηλεπικοινωνιών.

([39]) Το 2010, 855 584 νοικοκυριά είχαν εγγραφεί στην IPTV και 1 586 573 ήταν συνδρομητές καλωδιακής τηλεόρασης. Ο συνολικός πληθυσμός της Ισπανίας ήταν 47 021 031 κάτοικοι. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε ετήσια έκθεση της CMT στη διεύθυνση http://informeanual.cmt.es/

([40]) Άλλοι φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T σε περιφερειακό επίπεδο είναι η Itelazpi, η Nasertic και η Telecom Castilla-La Mancha.

([41]) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 25 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η Εθνική Επιτροπή Αγορών και Ανταγωνισμού (CNMC, ισπανική αρχή ανταγωνισμού) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Abertis έχει καταχραστεί τη δεσπόζουσα θέση της στις αγορές παροχής λιανικών υπηρεσιών μετάδοσης και διανομής σήματος DVB-T (φάκελος CNMC S/0207/09 τηλεοπτική μετάδοση). Η Abertis υποχρεούται να επιτρέψει την πρόσβαση στο ραδιοτηλεοπτικό δίκτυό της σημάτων DVB-T, διότι πρόκειται για στοιχείο του ενεργητικού που δεν μπορεί να αναπαραχθεί και είναι απαραίτητο για την παροχή των υπηρεσιών μεταφοράς και τηλεοπτικής μετάδοσης του σήματος DVB-T. Η Abertis παρέχει επίσης στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς αυτές τις υπηρεσίες μεταφοράς και τηλεοπτικής μετάδοσης DVB-T στις οποίες κατέχει δεσπόζουσα θέση. Κατόπιν λεπτομερούς ανάλυσης των δαπανών και των εσόδων της Abertis, η CNMC κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στις τιμές στις οποίες η εταιρεία παρέχει την υπηρεσία πρόσβασης στα κέντρα της και δεδομένων των όρων που έχει συμφωνήσει με τους πελάτες της στην αγορά λιανικής, οι ανταγωνιστές που είναι τουλάχιστον εξίσου αποτελεσματικοί με την Abertis δεν διαθέτουν περιθώριο για να διατηρηθούν ενεργοί στις αγορές της μεταφοράς και της διανομής του σήματος DVB-T.

(34) Περίπου το 10,8 % του ισπανικού πληθυσμού είναι συνδρομητές στη συνδρομητική τηλεόραση ([42]). Τα περισσότερα από τα ελεύθερα κανάλια που είναι διαθέσιμα στην DVB-T μεταδίδονται επίσης (δωρεάν ή ως μέρος συνδρομητικού πακέτου) σε εναλλακτικές πλατφόρμες. Η δεύτερη κυρίαρχη πλατφόρμα για τη συνδρομητική τηλεόραση είναι η δορυφορική ([43]), στην οποία υπάρχουν δύο κύριοι φορείς εκμετάλλευσης: η Hispasat και η Astra.

2.5. **Νομικό πλαίσιο για την ιδιωτική (εμπορική) τηλεοπτική μετάδοση στην Ισπανία**

(35) Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ιδιωτικών φορέων εκμετάλλευσης τηλεοπτικής μετάδοσης που εκπέμπουν μέσω της επίγειας πλατφόρμας καθιερώνονται σε σειρά νομικών πράξεων: συμβάσεις παραχώρησης που συνάπτονται για την παροχή τηλεοπτικών υπηρεσιών, οι αντίστοιχες ανανεώσεις τους και οι επακόλουθες άδειες. Οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς που επιθυμούσαν να χρησιμοποιήσουν τη σπάνια διαθέσιμη συχνότητα έλαβαν καταρχάς άδειες εκμετάλλευσης, ύστερα από μια διαδικασία δημοπρασίας που οργανώθηκε από τις δημόσιες αρχές. Για να συμμετάσχουν σε αυτήν έπρεπε να υποβάλουν προσφορές που να πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονταν στη δημοπρασία ([44]). Αργότερα χορηγήθηκε στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς το δικαίωμα να μεταδίδουν τα κανάλια τους μέσω των συχνοτήτων του επίγειου δικτύου, η χωρητικότητα του οποίου είναι περιορισμένη και ρυθμίζεται από το κράτος. Οι συμβάσεις παραχώρησης ανανεώθηκαν και το 2010 μετατράπηκαν σε άδειες, οι οποίες δεν θα λήξουν πριν από το 2025 ([45]). Το κράτος δεσμεύεται από τη διάρκεια των αδειών και μπορεί να τις ανακαλέσει μόνο σε περίπτωση που οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς αθετούν τις υποχρεώσεις τους ([46]). Οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς μπορούν να παραιτηθούν από τις άδειες, αν δεν είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους.

(36) Οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς υποχρεούνται να παρέχουν υπηρεσίες μέσω του επίγειου δικτύου σε ελάχιστο ποσοστό του πληθυσμού, το οποίο η ΡΤΝ ορίζει σε 96 %. Το Βασιλικό Διάταγμα 365/2010 όρισε ότι, στο πλαίσιο της ελευθέρωσης του ψηφιακού μερίσματος, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς υποχρεούνται να εκπέμπουν ταυτόχρονα και στις δύο συχνότητες, μέχρι να ανατεθούν οι νέοι οριστικοί ψηφιακοί πολυπλέκτες ([47]).

(37) Οι αρχικές συμβάσεις παραχώρησης που συνήφθησαν με τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς για την παροχή τηλεοπτικών υπηρεσιών, οι αντίστοιχες ανανεώσεις τους και οι επακόλουθες άδειες δεν περιείχαν καμία αναφορά στο δικαίωμα σε αντιστάθμιση για το κόστος της μετάβασης ή της ανακατανομής της χρήσης του φάσματος. Επιπλέον, η ΡΤΝ προέβλεπε ότι οι αρχές θα μπορούσαν να θεσπίζουν ειδικούς όρους για την τηλεοπτική μετάδοση, οι οποίοι δεν προβλέπονται στις συμβάσεις παραχώρησης, σε περίπτωση που χρειαστεί να μεταβληθεί ο τρόπος μετάδοσης λόγω των εξελίξεων της αγοράς και της τεχνολογικής ανάπτυξης ([48]). Η ΡΤΝ δεν θέσπιζε δικαίωμα αντιστάθμισης για τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς σε αυτήν την περίπτωση.

3. **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ**

3.1. **Λόγοι για την κίνηση της διαδικασίας**

(38) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή επισήμανε, πρώτον, ότι το μέτρο φαινόταν να πληροί όλα τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης και, ως εκ τούτου, θα μπορούσε να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης.

(39) Σύμφωνα με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι άμεσοι δικαιούχοι του μέτρου είναι οι δημόσιοι και ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς DVB-T.

([42]) «Ένας άλλος δείκτης αυτής της τάσης ήταν η αύξηση σε πάνω από ένα εκατομμύριο του αριθμού των συνδρομητών συνδρομητικής τηλεόρασης, η οποία για πρώτη φορά υπερέβη τα 5 εκατ. πελάτες», CNMC, Τομεακή Οικονομική Έκθεση Τηλεπικοινωνιών και Οπτικοακουστικού Τομέα 2015, σ. 3.

([43]) Η κατανομή των τηλεθεατών ανάμεσα στις πλατφόρμες συνδρομητικής τηλεόρασης το 2014 είχε ως εξής: IPTV: 38,8 %· δορυφορική: 30,2 %· καλωδιακή: 23,7 %· και TDT: 4,5 %. Πηγή: http://data.cnmc.es/datagraph/jsp/inf_anual.jsp

([44]) Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 1989, της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνιών, με την οποία δημοσιεύεται η συμφωνία με την οποία εγκρίνεται η βασική συγγραφή υποχρεώσεων του διαγωνισμού για την ανάθεση της δημόσιας υπηρεσίας τηλεόρασης, σε έμμεση διαχείριση, και διατάσσεται η προκήρυξη του αντίστοιχου δημόσιου διαγωνισμού· τίτλος ΙΙΙ, δικαιώματα και υποχρεώσεις των παραχωρησιούχων.

([45]) Ο Γενικός Νόμος 7/2010, της 31ης Μαρτίου, περί οπτικοακουστικής επικοινωνίας, προσέφερε τη νομική βάση για τη μετατροπή του τίτλου που δίνει την άδεια για την παροχή οπτικοακουστικών υπηρεσιών, μετατρέποντας τις έγκυρες συμβάσεις παραχώρησης σε άδειες μέσω ατομικών συμφωνιών με τους αντίστοιχους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς (βλέπε συμφωνία της 11ης Ιουλίου 2010, με την Antena 3, την Telecinco, τη La Sexta και τη Veo, και τη συμφωνία της 28ης Μαΐου 2010 με τη Sogecable).

([46]) Για παράδειγμα, αν διακόψουν την εκπομπή για 15 ημέρες ή περισσότερες.

([47]) Στις 11 Φεβρουαρίου 2016 οι ισπανικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι το Βασιλικό Διάταγμα 805, της 19ης Σεπτεμβρίου 2014, για την έγκριση του Εθνικού Τεχνικού Σχεδίου για την DVB-T, έχει καταργήσει την υποχρέωση των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων να εκπέμπουν ταυτόχρονα. Ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει ότι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο ταυτόχρονης εκπομπής κατά την απόκτηση του ψηφιακού μερίσματος, όμως δεν είναι υποχρεωμένοι να το πράξουν. Ωστόσο, αυτή η τροποποίηση δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή.

([48]) Δέκατη τέταρτη πρόσθετη διάταξη. Ειδικοί όροι εκπομπής: «Ανάλογα με τις εξελίξεις της αγοράς, τις τεχνολογικές δυνατότητες και την ανάπτυξη της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, η κυβέρνηση θα μπορεί να αποφασίσει τη θέσπιση ειδικών όρων εκπομπής, σύμφωνα με τις πρακτικές των κύριων ευρωπαϊκών χωρών, οι οποίοι δεν προβλέπονται στις τρέχουσες συμβάσεις παραχώρησης».

(40) Η απόφαση κίνησης της διαδικασίας θεώρησε επίσης ότι οι φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T, ιδίως η Abertis, θα μπορούσαν να είναι οι πιθανοί έμμεσοι δικαιούχοι του μέτρου.

(41) Η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσον το μέτρο θα δικαιολογούσε αντιστάθμιση που καλύπτει ένα κόστος που κανονικά θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνεται στον προϋπολογισμό των ραδιοτηλεοπτικών φορέων και, ως εκ τούτου, αμφισβήτησε τη συμβατότητά του. Άρα υιοθέτησε την προκαταρκτική άποψη ότι το μέτρο θα ωφελούσε ορισμένες επιχειρήσεις και θα στρέβλωνε τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα: «Με βάση τις υπάρχουσες πληροφορίες, αυτή η ενίσχυση μπορεί να μην είναι συμβατή, εκτός αν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα, ειδικότερα για την επίλυση του αποτελέσματος στρέβλωσης του ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης πλατφόρμας».

(42) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ζήτησε από την Ισπανία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με το μέτρο και να παράσχει κάθε χρήσιμη πληροφορία για την αξιολόγησή του.

(43) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας περιγράφονται λεπτομερώς οι λόγοι για την κίνηση της διαδικασίας επίσημης έρευνας, οι οποίοι πρέπει να θεωρηθούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

3.2. **Παρατηρήσεις των ισπανικών αρχών**

Παρατηρήσεις των ισπανικών αρχών σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας

(44) Σύμφωνα με τις ισπανικές αρχές, το μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, αφού οι δικαιούχοι δεν λαμβάνουν κανένα πλεονέκτημα από τη μετάβαση στη ζώνη χαμηλότερης συχνότητας. Από αυτήν την άποψη, το μέτρο θα συνιστούσε αντιστάθμιση κατά την έννοια του άρθρου 106 παράγραφος 2 του ισπανικού Συντάγματος, το οποίο ορίζει ότι το κράτος έχει την υποχρέωση να αποζημιώνει κάθε ζημία που προκαλείται ως αποτέλεσμα της λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση, αν το μέτρο θεωρείτο κρατική ενίσχυση, θα συμβιβαζόταν με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της Συνθήκης, αφού η ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος είναι, σύμφωνα με τις αρχές, έκτακτο γεγονός.

(45) Εναλλακτικά, η ενίσχυση θα μπορούσε να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, αφού, σύμφωνα με τις ισπανικές αρχές, το μέτρο: i) στηρίζει την ευρωπαϊκή στρατηγική μετασχηματισμού του ψηφιακού μερίσματος σε κοινωνικά οφέλη και οικονομική ανάπτυξη· ii) αντιμετωπίζει μια αδυναμία της αγοράς· iii) είναι το κατάλληλο μέσο, δεδομένου ότι θα εφαρμόζεται μόνο στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς που αναγκάζονται να υφίστανται ανεπιθύμητο κόστος λόγω της υποχρέωσης ταυτόχρονης εκπομπής και ότι η αντιστάθμιση θα περιορίζεται αυστηρά στο ποσό αυτών των έκτακτων δαπανών· iv) δημιουργεί κίνητρα αφού, αν δεν υπήρχε η ενίσχυση, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα μπορούσαν να είναι απρόθυμοι να συμμετέχουν στην αναδιοργάνωση του φάσματος και να εξασφαλίζουν την ταυτόχρονη εκπομπή· v) είναι αναλογικό, αφού καλύπτει μόνο το πρόσθετο κόστος που υφίστανται οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς λόγω της αναδιάταξης των καναλιών· vi) είναι τεχνολογικά ουδέτερο, δεδομένου ότι άλλες πλατφόρμες δεν επηρεάζονται από την αλλαγή καναλιών που είναι απαραίτητη για να ελευθερωθεί το ψηφιακό μέρισμα· vii) δεν στρεβλώνει τον ανταγωνισμό, διότι αν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς έπρεπε να καλύπτουν το κόστος χωρίς αντιστάθμιση, αυτό θα ματαίωνε τις προσδοκίες ανάπτυξής τους και θα ωφελούσε τους φορείς εκμετάλλευσης άλλων αγορών.

(46) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι ισπανικές αρχές κλήθηκαν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το μέτρο και να κοινοποιήσουν, μεταξύ άλλων, τις εξής πληροφορίες: i) έγγραφα (όπως αλληλογραφία, δηλώσεις κ.λπ.) που θα αποδεικνύουν την αδυναμία χρηματοδότησης από τους ιδίους πόρους τους κατά την περίοδο ταυτόχρονης εκπομπής· ii) αποδεικτικά στοιχεία (όπως δημόσιοι διαγωνισμοί, *εκ των προτέρων* ανάλυση κόστους/οφέλους, δημόσια διαβούλευση για το θέμα κ.λπ.) που να δικαιολογούν την επιλογή της επίγειας πλατφόρμας (ανακατανομή της επίγειας μετάδοσης σε χαμηλότερη ζώνη επίγειας συχνότητας) προκειμένου να λυθεί το πρόβλημα της έλλειψης συχνοτήτων· iii) περίληψη των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχουν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς στο πλαίσιο των τρεχουσών συμβάσεων παραχώρησης και αδειών, τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να τροποποιηθούν οι εν λόγω άδειες και συμβάσεις παραχώρησης και τις συνέπειες των εν λόγω τροποποιήσεων (τόσο για το κράτος και για τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς)· iv) λεπτομερή περιγραφή του κόστους που συνδέεται με την προσαρμογή της υποδομής την οποία χρηματοδοτείται κάθε ραδιοτηλεοπτικός φορέας από ίδιους πόρους· v) διευκρίνιση σχετικά με τον αντίκτυπο της στιγμής όπου λαμβάνει χώρα η ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος· και vi) περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την επιλεξιμότητα των ραδιοτηλεοπτικών φορέων των καναλιών συνδρομητικής τηλεόρασης που μεταδίδονται επί του παρόντος μέσω της DVB-T.

(47) Οι ισπανικές αρχές απάντησαν ότι οι περισσότερες από αυτές τις πληροφορίες είχαν ήδη κοινοποιηθεί πριν από την έναρξη της επίσημης διαδικασίας έρευνας και έκαναν συγκεκριμένες παρατηρήσεις σχετικά με το ζήτημα των

αποδεικτικών στοιχείων που θα ήταν απαραίτητα για να δικαιολογηθεί η επιλογή της επίγειας πλατφόρμας προκειμένου να λυθεί το πρόβλημα της έλλειψης συχνοτήτων, ισχυριζόμενες ότι αυτό το ζήτημα υπερβαίνει την αξιολόγηση της ουδετερότητας του μέτρου και δεν υποχρεούνται να δικαιολογήσουν μερικά προβλεπόμενα αντισταθμιστικά μέτρα που είναι σαφώς συμβατά με το δίκαιο Ένωσης. Οι ισπανικές αρχές διατήρησαν την ίδια επιχειρηματολογία σχετικά με τις άδειες των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων, υπό την έννοια ότι το κράτος έχει το δικαίωμα να επιβάλει τεχνολογικά ουδέτερες άδειες για την εξασφάλιση της υποχρέωσης κάλυψης του 96 % στη Περιοχή Ι. Σημείωσαν επίσης ότι, παρά το γεγονός ότι είναι αληθές ότι αυτές οι άδειες δεν προβλέπουν το δικαίωμα των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων να αποζημιώνονται για το κόστος που σχετίζεται με την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος, αυτές οι άδειες δεν αποκλείουν επίσης την εν λόγω αντιστάθμιση. Αφετέρου, οι ισπανικές αρχές εξήγησαν ότι όλοι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς που παρέχουν οπτικοακουστικές υπηρεσίες προς το δημόσιο συμφέρον χωρίς άδεια μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα μεταξύ των διαθέσιμων τεχνολογιών πλατφόρμας. Το δικαίωμα αυτό το έχουν επίσης ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς με άδεια, αλλά μόνο πέρα από την υποχρέωση κάλυψης του 96 % και συμπληρωματικά.

(48) Όσον αφορά πιο συγκεκριμένα την τεχνολογική ουδετερότητα, οι ισπανικές αρχές υποστήριξαν ότι η κοινοποίησή τους τήρησε αυτήν την αρχή, υπό την έννοια ότι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς ήταν ελεύθεροι να επιλέξουν οποιαδήποτε πλατφόρμα για να εκπληρώσουν την υποχρέωση ταυτόχρονης εκπομπής (δορυφορική, καλωδιακή, ADSL, οπτικές ίνες ή DVB-T). Ωστόσο, προσδιόρισαν ότι το μέτρο εφαρμόζεται αποκλειστικά κατά την περίοδο της ταυτόχρονης εκπομπής και όχι πιο πέρα. Όταν ολοκληρωθεί η (μεταβατική) περίοδος ταυτόχρονης εκπομπής, εξακολουθεί να ισχύει η υποχρέωση αυτών των ραδιοτηλεοπτικών φορέων να εξασφαλίζουν τη γεωγραφική κάλυψη μέσω DVB-T, όπως προβλέπεται στις ισχύουσες άδειες. Από την άλλη πλευρά, οι ισπανικές αρχές εξήγησαν ότι η υποχρέωση των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων να εξασφαλίζουν την κάλυψη του 96 % στην περιοχή Ι μέσω DVB-T δεν σημαίνει ότι αυτό θα ήταν ακριβώς το ποσοστό του ισπανικού πληθυσμού που θα λάμβανε τα προγράμματα των επίγειων ραδιοτηλεοπτικών φορέων μέσω των συστημάτων λήψης DVB-T. Αυτό συμβαίνει διότι η περιοχή κάλυψης των εναλλακτικών τεχνολογιών μπορεί να επικαλύπτεται με την DVB-T ([49]).

(49) Οι ισπανικές αρχές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το μέτρο δεν παρέχει κανένα οικονομικό πλεονέκτημα στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς που λειτουργούν στην πλατφόρμα DVB-T, αφού περιορίζεται στην αποζημίωση του έκτακτου κόστους ταυτόχρονης εκπομπής που προκαλείται άμεσα από την υποχρέωσή τους να ελευθερώσουν τη ζώνη των 800 MHz.

Αντιδράσεις των ισπανικών αρχών στα σχόλια της Astra

(50) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 4, οι ισπανικές αρχές διαβίβασαν τις παρατηρήσεις στα σχόλια που υπέβαλε η Astra κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας έρευνας και σε αυτές υπογράμμισαν ότι η Astra δεν παρέχει πληροφορίες επιπλέον των επιχειρημάτων που περιλαμβάνονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας.

(51) Οι ισπανικές αρχές υπογράμμισαν ότι η κριτική της Astra υπερβαίνει σαφώς το πεδίο εφαρμογής του κοινοποιηθέντος μέτρου, το οποίο περιορίζεται σε μια προσωρινή αντιστάθμιση στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς για το κόστος που προκύπτει για την ταυτόχρονη εκπομπή. Κατά τη γνώμη των ισπανικών αρχών, η Astra επιδιώκει να εισαγάγει τροποποιήσεις στο ισπανικό κανονιστικό πλαίσιο για τη μετάδοση των τηλεοπτικών καναλιών στη περιοχή Ι, η οποία δεν υπόκειται σε γνωστοποίηση. Οι ισπανικές αρχές διευκρίνισαν επίσης ότι, στην πράξη, το μέτρο εφαρμόζεται όχι μόνο στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς που χρησιμοποιούν την τεχνολογία DVB-T, αλλά και σε όλους τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς ελεύθερης εκπομπής που υπάρχουν στην Ισπανία. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν αποκλειστικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς σε εναλλακτικές πλατφόρμες και ιδίως μέσω δορυφόρου. Η δορυφορική τεχνολογία χρησιμοποιείται για την εκπομπή καναλιών συνδρομητικής τηλεόρασης (ξένα κανάλια ελεύθερης εκπομπής και διεθνείς εκδόσεις ορισμένων καναλιών) που ομαδοποιούνται στο Canal+ ([50]). Σε αυτό το πλαίσιο, οι ισπανικές αρχές θεωρούν ότι, σε κάθε περίπτωση, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς ελεύθερης εκπομπής DVB-T και η δορυφορική πλατφόρμα Canal + δεν αποτελούν μέρος της ίδιας αγοράς.

(52) Στη συνέχεια, οι ισπανικές αρχές απάντησαν λεπτομερώς στη γνώμη της Astra ότι το μέτρο δεν έχει έρεισμα στο δίκαιο της Ένωσης, παραπέμποντας στην απόφαση αριθ. 243/2012/ΕΕ και την οδηγία 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([51]) («οδηγία για την αδειοδότηση»).

(53) Όσον αφορά τα επιχειρήματά τους σχετικά με την απόφαση αριθ. 243/2012/ΕΕ, σημείωσαν ότι, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 «τα κράτη μέλη θα μπορούν, κατά περίπτωση, να διασφαλίζουν ότι το άμεσο κόστος της μετάβασης ή της εκ νέου εκχώρησης της χρήσης φάσματος αντισταθμίζεται κατάλληλα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο». Οι ισπανικές αρχές διαβάζουν αυτήν τη διάταξη σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 18, η οποία αναφέρει ότι «τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν, κατά περίπτωση, να λαμβάνουν αντισταθμιστικά μέτρα σχετικά με τις δαπάνες μετάβασης».

([49]) Για παράδειγμα, κατά τη γνώμη των ισπανικών αρχών, για πρακτικούς λόγους, οι χρήστες της πλατφόρμας δορυφορικής συνδρομητικής τηλεόρασης συνήθως λαμβάνουν τα κανάλια DVB-T μέσω της δορυφορικής πλατφόρμας.

([50]) Μοναδική πλατφόρμα συνδρομητικής τηλεόρασης που περιλαμβάνει επίσης τα περισσότερα προγράμματα ελεύθερης εκπομπής DVB-T.

([51]) Οδηγία 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 21).

(54) Όσον αφορά τα επιχειρήματα σχετικά με την οδηγία για την αδειοδότηση, οι ισπανικές αρχές συμφώνησαν με την ερμηνεία του άρθρου 14 αυτής από την Astra. Σύμφωνα με αυτήν τη διάταξη, «τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, τα δικαιώματα, οι όροι και οι διαδικασίες που αφορούν γενικές άδειες και δικαιώματα χρήσης ή δικαιώματα εγκατάστασης ευκολιών, μπορούν να τροποποιούνται μόνο σε αντικειμενικά αιτιολογημένες περιπτώσεις και με αναλογικό τρόπο». Αυτό το άρθρο αναφέρει επίσης ότι «τα κράτη μέλη δεν περιορίζουν ούτε αίρουν δικαιώματα εγκατάστασης ευκολιών πριν από τη λήξη του διαστήματος για το οποίο αυτά έχουν χορηγηθεί, εκτός αιτιολογημένων περιπτώσεων και, όπου αυτό τυγχάνει εφαρμογής, σύμφωνα με τις σχετικές εθνικές διατάξεις όσον αφορά την παροχή αντισταθμιστικού ανταλλάγματος λόγω ανάκλησης δικαιώματος».

(55) Στο πλαίσιο αυτό, οι ισπανικές αρχές υποστήριξαν ότι, σε αντίθεση με όσα αναφέρονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι άδειες των ραδιοτηλεοπτικών φορέων δεν αποκλείουν την αντιστάθμιση για το κόστος ταυτόχρονης εκπομπής, δεδομένου ότι κατά τη στιγμή χορήγησης της άδειας δεν ήταν προβλέψιμο κόστος ([52]). Όσον αφορά τη συμβατότητα του μέτρου με το δίκαιο της Ένωσης, οι ισπανικές αρχές διαφωνούν με τα παραδείγματα της νομολογίας των δικαστηρίων ΕΕ που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 65 έως 67 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας σε σχέση με το μέτρο διότι: 1. η αντιστάθμιση που προβλέπεται από το μέτρο αποτελεί άμεση συνέπεια της υποχρέωσης ταυτόχρονης εκπομπής που επιβάλλεται· 2. αυτή η τελευταία υποχρέωση είναι συμβατή με την απόφαση αριθ. 243/2012/ΕΕ η οποία, όπως εξηγήθηκε, προβλέπει το δικαίωμα αντιστάθμισης· 3. το νομικό πλαίσιο για την αποζημίωση υιοθετήθηκε ως αποτέλεσμα της επιβολής της υποχρέωσης ταυτόχρονης εκπομπής· και 4. το κόστος που προκύπτει από αυτήν την υποχρέωση αντιστοιχεί ακριβώς με την έκταση της αντιστάθμισης.

(56) Ενόψει της προβλεπόμενης ελευθέρωσης της ζώνης των 700 MHz έως το 2020, οι ισπανικές αρχές εκτιμούν ότι μια αρνητική απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το μέτρο μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο για την ορθή υλοποίηση αυτής της πρωτοβουλίας της ΕΕ.

Αντιστάθμιση του κόστους ταυτόχρονης εκπομπής που βαρύνει τους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς

(57) Τον Σεπτέμβριο του 2014, μετά την έγκριση του Βασιλικού Διατάγματος 677/2014, οι ισπανικές αρχές απέσυραν την κοινοποίηση σχετικά με την αντιστάθμιση του κόστους ταυτόχρονης εκπομπής από τους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς. Το Βασιλικό Διάταγμα καθορίζει εννέα οργανισμούς δημόσιας ραδιοτηλεόρασης. Ένας από αυτούς καλύπτει όλη την επικράτεια της Ισπανίας (RTVE) και οκτώ έχουν περιφερειακό χαρακτήρα. Για όλους αυτούς τους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς με καθήκοντα σαφώς καθορισμένης δημόσιας υπηρεσίας, η ταυτόχρονη εκπομπή κηρύχθηκε υποχρεωτική προκειμένου να καταστεί δυνατή η προσαρμογή των συστημάτων λήψης των νοικοκυριών χωρίς απώλεια υπηρεσίας. Το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης ήταν χαμηλότερο από εκείνο που είχε αρχικά προβλεφθεί στην κοινοποίηση του 2011 και μειώθηκε επίσης η διάρκεια της περιόδου ταυτόχρονης εκπομπής ([53]). Οι ισπανικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι το Βασιλικό Διάταγμα συμμορφώνεται με τις διατάξεις της απόφασης 2012/21/ΕΕ της Επιτροπής ([54]) και, ως εκ τούτου, δεν χρειαζόταν να κοινοποιηθεί.

(58) Όσον αφορά την αντιστάθμιση για την ταυτόχρονη εκπομπή από τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς ([55]), οι ισπανικές αρχές δεν έχουν αποσύρει αυτό το μέρος της κοινοποίησης βάσει του μέτρου.

3.3. **Παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων μερών**

(59) Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 4, εκτός από την Astra, υπέβαλαν επιχειρήματα κατά των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής σχετικά με το μέτρο.

3.3.1. *Παρατηρήσεις της Astra*

(60) Ο ιδιωτικός φορέας εκμετάλλευσης δορυφόρων Astra θεωρεί ότι το μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση, είναι αντίθετο προς την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας και ενισχύει τη δεσπόζουσα θέση της Abertis ως φορέα εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T. Θεωρεί την Abertis έμμεση δικαιούχο του μέτρου.

(61) Όσον αφορά τα αποτελέσματα του μέτρου, η Astra θεωρεί ότι, παρά τον περιορισμό της αντιστάθμισης για ταυτόχρονη εκπομπή, στην πράξη θα κάλυπτε όλες τις δαπάνες των ραδιοτηλεοπτικών φορέων που σχετίζονται με την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος.

([52]) Το 1989.
([53]) Η ενίσχυση ανερχόταν σε περίπου 10 εκατ. ευρώ και η διάρκεια της ταυτόχρονης εκπομπής ήταν μεταξύ τριών και έξι μηνών.
([54]) Απόφαση 2012/21/ΕΕ της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2011, για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΕΕ L 7 της 11.1.2012, σ. 3).
([55]) Σε αντίθεση με τους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, οι ιδιωτικοί δεν έχουν καθήκοντα δημόσιας υπηρεσίας και η υποχρέωση γεωγραφικής κάλυψής τους είναι επίσης πιο περιορισμένη.

(62) Η Astra συμφωνεί με την Επιτροπή ότι η υποχρέωση ταυτόχρονης εκπομπής των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων προκύπτει από το εθνικό δίκαιο (κανονιστικό μέτρο) και ως εκ τούτου δεν παρέχει δικαίωμα αντιστάθμισης. Σύμφωνα με την Astra, η PTN προβλέπει ότι οι δημόσιες αρχές μπορούν να θεσπίζουν ειδικούς όρους για την τηλεοπτική μετάδοση, οι οποίοι δεν προβλέπονται στις άδειες, ως αποτέλεσμα της ρύθμισης της αγοράς ή της τεχνολογικής ανάπτυξης χωρίς δικαίωμα αντιστάθμισης.

(63) Η Astra επισημαίνει επίσης το γεγονός ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς DVB-T γνώριζαν την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος και την αντίστοιχη μεταφορά συχνοτήτων πριν από την έκδοση του βασιλικού διατάγματος 365/2010. Το μέτρο θα ωφελούσε αποκλειστικά τους εν λόγω ραδιοτηλεοπτικούς φορείς σε βάρος των ραδιοτηλεοπτικών φορέων που χρησιμοποιούν άλλες πλατφόρμες.

(64) Όσον αφορά τη νομική αξιολόγηση του μέτρου, η Astra αρνείται ότι αποτελεί έκτακτο γεγονός που να δικαιολογεί την εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της Συνθήκης. Επιπλέον, απορρίπτει ότι πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, αφού θα νόθευε τον ανταγωνισμό μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης πλατφόρμας λόγω του μη τεχνολογικά ουδέτερου χαρακτήρα του. Σε αυτό το πλαίσιο, η Astra επισημαίνει ότι οι άμεσοι δικαιούχοι του μέτρου έχουν σαφή κίνητρα για την ταυτόχρονη εκπομπή χωρίς αντιστάθμιση, προκειμένου να διατηρήσουν το κοινό και διαφημιστικά έσοδά τους· χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα πρόσθετα οφέλη τους από την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος (για παράδειγμα, ότι προσφέρει τη δυνατότητα παρακολούθησης τηλεόρασης μέσω κινητής τηλεφωνίας στη ζώνη των 800 MHz). Η Astra υποστηρίζει, επίσης, ότι οι ισπανικές αρχές δεν έχουν παρουσιάσει μια ανεξάρτητη μελέτη που να δικαιολογεί το μέτρο ως κατάλληλη, απαραίτητη και αναλογική ενίσχυση.

(65) Συμπερασματικά, η Astra είναι υπέρ του ανοίγματος της ισπανικής τηλεοπτικής αγοράς στην περιοχή Ι και υπέρ του να επιτραπεί ο ανταγωνισμός με βάση την αξία μεταξύ των εναλλακτικών τεχνολογικών πλατφορμών.

3.3.2. *Παρατηρήσεις της Abertis*

(66) Όπως και οι ισπανικές αρχές, η Abertis δεν θεωρεί το μέτρο κρατική ενίσχυση, λόγω της απουσίας επιλεκτικού πλεονεκτήματος και στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Εάν η Επιτροπή αποφάσιζε να χαρακτηρίσει το μέτρο ως κρατική ενίσχυση, θα έπρεπε να το κηρύξει συμβατό, σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

(67) Η Abertis ενημερώνει ότι δεν θα ωφελείτο ούτε θα ζημιωνόταν από την επιλογή της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς κατά την ταυτόχρονη εκπομπή. Θεωρεί ότι η αντιστάθμιση για την ταυτόχρονη εκπομπή θα μπορούσε πραγματικά να αυξήσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των πλατφορμών, προς όφελος της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και των καταναλωτών.

(68) Η Abertis υπερασπίζεται την αποτελεσματικότητα της τεχνολογίας DVB-T, αλλά δεν συμφωνεί ότι η χρήση αυτής της συγκεκριμένης τεχνολογίας κατά την ταυτόχρονη εκπομπή θα καθορίσει την πλατφόρμα που θα πρέπει να χρησιμοποιείται από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς στο μέλλον. Από την άλλη πλευρά, αποδέχεται ότι το σήμα DVB-T θα συνεχίσει να μεταδίδεται αποκλειστικά μέσω της τεχνολογίας DVB-T υπό τους όρους που καθορίζονται στις άδειες των ραδιοτηλεοπτικών φορέων.

(69) Συμπερασματικά, η Abertis δεν συμφωνεί με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με το μέτρο.

3.3.3. *Παρατηρήσεις της EPE*

(70) Η EPE θεωρεί, επίσης, ότι το μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Αν η Επιτροπή αποφάσιζε να το χαρακτηρίσει ως τέτοιο, θα έπρεπε να το κηρύξει συμβατό με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης, δεδομένου ότι γίνεται σεβαστή η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας.

(71) Η EPE καλεί την Επιτροπή να περιορίσει την εκτίμηση στους πραγματικούς στόχους και αποτελέσματα του μέτρου, δηλαδή στην εξασφάλιση της ταυτόχρονης εκπομπής DVB-T κατά τη διαδικασία μετάβασης στο πλαίσιο της ελευθέρωσης του ψηφιακού μερίσματος. Σύμφωνα με την EPE, το ψηφιακό μέρισμα δεν είναι αποτέλεσμα μιας κανονιστικής πράξης της δημόσιας αρχής που είναι αρμόδια για τον τομέα της τηλεοπτικής μετάδοσης, δεδομένου ότι δεν αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο πρέπει να παρέχονται οι υπηρεσίες DVB-T, δεν προέρχεται από την αγορά και την τεχνολογική ανάπτυξη και δεν επηρεάζει κατ' ανάγκη όλο τον τομέα της DVB-T.

(72) Η EPE δεν συμφωνεί ότι το μέτρο θα μπορούσε να παρέχει ένα πραγματικό πλεονέκτημα στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς ή τους φορείς εκμετάλλευσης της πλατφόρμας DVB-T και καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη τη σημαντική επένδυση που έχουν ήδη πραγματοποιήσει οι ισπανικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς προσαρμόζοντας τις υπηρεσίες τους στην τεχνολογία και τις υποδομές της DVB-T κατά τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή τηλεόραση.

(73) Σύμφωνα με την ΕΡΕ, οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς DVB-T έχουν νόμιμες προσδοκίες να λάβουν αντιστάθμιση λόγω ταυτόχρονης εκπομπής, αφού η εν λόγω αντιστάθμιση προβλεπόταν στο εθνικό δίκαιο και μέσω έγκυρων αδειών.

(74) Η ΕΡΕ θεωρεί ότι δεν υπάρχει πραγματική εναλλακτική επιλογή αντί της τεχνολογίας DVB-T που να επιτρέπει την εκπλήρωση της υποχρέωσης κάλυψης των ραδιοτηλεοπτικών φορέων. Η πλατφόρμα DVB-T αποτελεί χωριστή αγορά, ανεξάρτητη από τις άλλες πλατφόρμες, αφού η χρήση και η λειτουργία της δεν είναι δυνατό να υποκατασταθούν.

(75) Συμπερασματικά, η ΕΡΕ δεν συμφωνεί με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με το μέτρο.

3.3.4. *Παρατηρήσεις της ΒΝΕ*

(76) Η ΒΝΕ είναι της γνώμης ότι το μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Αν η Επιτροπή αποφάσιζε να το χαρακτηρίσει ως κρατική ενίσχυση, θα έπρεπε να το κηρύξει συμβατό σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και, σε κάθε περίπτωση, θα ήταν ουδέτερο από τεχνολογική άποψη.

(77) Σύμφωνα με την ΒΝΕ, το κόστος ελευθέρωσης του ψηφιακού μερίσματος για τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς δεν περιλαμβάνει μόνο το πρόσθετο κόστος της μετάδοσης κατά την ταυτόχρονη εκπομπή (το οποίο πρέπει να καταβάλλεται στον αντίστοιχο φορέα εκμετάλλευσης της πλατφόρμας DVB-T), αλλά και το κόστος που προκύπτει από την τροποποίηση των συχνοτήτων μετάδοσης του επίγειου δικτύου. Οι φορείς εκμετάλλευσης της πλατφόρμας DVB-T ούτε θα ωφελούνταν ούτε θα ζημιώνονταν από το μέτρο, αφού δεν μεταβάλλεται η υποχρέωση των ραδιοτηλεοπτικών φορέων να εκπέμπουν στην πλατφόρμα DVB-T, διατηρώντας την κάλυψη των χαμηλών συχνοτήτων.

(78) Η ΒΝΕ καλεί την Επιτροπή να περιορίσει την εκτίμησή της στις πτυχές που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις και να μην αμφισβητεί την αντιμετώπιση της τεχνολογίας DVB-T σε σύγκριση με τη δορυφορική. Η ΒΝΕ θεωρεί ότι αν δεν υπήρχε το μέτρο, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα έχαναν το κίνητρο για να εγκαταλείψουν τη ζώνη των 800 MHz που ελευθερώνεται από το ψηφιακό μέρισμα εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας και, ως εκ τούτου, αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε ανεπάρκεια της αγοράς.

(79) Συμπερασματικά, η ΒΝΕ δεν συμφωνεί με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με το μέτρο.

3.3.5. *Παρατηρήσεις της NET TV*

(80) Η NET TV ζητεί από την Επιτροπή να μην χαρακτηρίσει το μέτρο ως κρατική ενίσχυση και, σε περίπτωση που το κάνει, να το κηρύξει συμβατό με την εσωτερική αγορά.

(81) Η NET TV αμφιβάλλει ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα ήταν υποχρεωμένοι να συνεχίσουν να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, προκειμένου να διατηρήσουν τις άδειές τους, χωρίς το μέτρο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν θα απολάμβαναν κανένα όφελος από τη μετάβαση σε άλλη συχνότητα. Ως εκ τούτου, είναι δικαιολογημένη η ευθύνη της Διοίκησης για να αποζημιώσει τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς για το κόστος της ταυτόχρονης εκπομπής.

(82) Η NET TV θεωρεί ότι το κόστος της ταυτόχρονης εκπομπής είναι «αδύνατο», έχοντας υπόψη το μικρό μερίδιό της στην αγορά και την κατάσταση ΜΜΕ στην οποία βρίσκεται, και ισχυρίζεται ότι αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει στην αποχώρηση της NET TV από την αγορά αναφοράς.

(83) Συμπερασματικά, η NET TV δεν συμφωνεί με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με το μέτρο.

4. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ**

4.1. **Ύπαρξη ενίσχυσης**

(84) Η Επιτροπή εξέτασε κατά πόσον το μέτρο μπορεί να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, το οποίο προβλέπει ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».

(85) Από αυτό εξάγεται το συμπέρασμα ότι για να μπορεί μια ενίσχυση να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις σωρευτικά: 1. το μέτρο πρέπει να χορηγείται με κρατικούς πόρους· 2. πρέπει να παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα στις επιχειρήσεις· 3. το πλεονέκτημα πρέπει να είναι επιλεκτικό και να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό· 4. το μέτρο πρέπει να επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

4.1.1. *Κρατικοί πόροι και καταλογισμός στο κράτος*

(86) Όπως ήδη επισημάνθηκε στην αιτιολογική σκέψη 39 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, το επίμαχο μέτρο χρηματοδοτείται απευθείας από τον προϋπολογισμό της Ισπανίας, μέσω των εσόδων που προήλθαν από τη δημοπρασία μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών των συχνοτήτων που ελευθερώθηκαν. Οι ισπανικές αρχές δεν αμφισβήτησαν τη διαπίστωση της απόφασης κίνησης της διαδικασίας ότι το μέτρο πρέπει να χρηματοδοτείται άμεσα από πόρους του προϋπολογισμού.

(87) Το μέτρο, που περιγράφεται στην ενότητα 2.3, αποφασίζεται από το κράτος και χρηματοδοτείται άμεσα από τον γενικό κρατικό προϋπολογισμό. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι καταλογίζεται στο κράτος και συνεπάγεται τη χρήση δημόσιων πόρων.

4.1.2. *Οικονομικό πλεονέκτημα*

(88) Στις προηγούμενες αποφάσεις της, η Επιτροπή έκρινε ότι η εμπορική τηλεοπτική μετάδοση ([56]) και η εκμετάλλευση δικτύων τηλεοπτικών εκπομπών αποτελεί οικονομική δραστηριότητα ([57]).

(89) Οι ισπανικές αρχές και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, εκτός της Astra, θεωρούν ότι οι ιδιωτικοί φορείς εκμετάλλευσης δεν απολαμβάνουν κανένα πλεονέκτημα από τη μετάβαση στη ζώνη χαμηλότερης συχνότητας και ότι απλά λαμβάνουν αντιστάθμιση για το πρόσθετο κόστος που τους βαρύνει λόγω μιας κανονιστικής τροποποίησης.

(90) Το άρθρο 51 του νόμου για την αειφόρο οικονομία θεσπίζει το δικαίωμα τόσο των δημόσιων όσο και των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων να λαμβάνουν οικονομική αντιστάθμιση για όλο το κόστος που σχετίζεται με την ανακατανομή της χρήσης του φάσματος για την ελευθέρωση της ζώνης συχνοτήτων των 800 MHz, και πιο συγκεκριμένα για το κόστος της ταυτόχρονης εκπομπής. Κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας έρευνας, οι ισπανικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι αυτή η διάταξη βασίζεται στο άρθρο 106 παράγραφος 2, του ισπανικού συντάγματος ([58]), σύμφωνα με την οποία η αντιστάθμιση πρέπει να χαρακτηρίζεται ως οικονομική υποχρέωση της δημόσιας διοίκησης, η οποία θα οδηγούσε σε γενική υποχρέωση αποζημίωσης οποιασδήποτε βλάβης ή ζημίας προκαλείται από διοικητική πρωτοβουλία, ακόμη και όταν δεν είναι δυνατό να προσδιοριστούν οι ευθύνες.

(91) Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι αρχικές συμβάσεις παραχώρησης που συνήφθησαν με τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς για την παροχή τηλεοπτικών υπηρεσιών, οι αντίστοιχες ανανεώσεις τους και οι μεταγενέστερες άδειες δεν περιλάμβαναν καμία αναφορά στο δικαίωμα σε αντιστάθμιση για το κόστος της μετάβασης ή της ανακατανομής της χρήσης του φάσματος. Επιπλέον, η PTN δήλωσε ότι οι αρχές θα μπορούσαν να θέσουν ειδικούς όρους για την τηλεοπτική μετάδοση, οι οποίοι δεν προβλέπονται στις συμβάσεις παραχώρησης, σε περίπτωση που χρειαστεί να μεταβληθεί ο τρόπος τηλεοπτικής μετάδοσης που προκύπτει από την τεχνολογική ανάπτυξη ή από την αγορά, σύμφωνα με τις πρακτικές άλλων κρατών μέλη της ΕΕ. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι η PTN δεν περιλάμβανε το δικαίωμα σε αντιστάθμιση για τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς σε αυτήν την περίπτωση.

(92) Από την άλλη πλευρά, η ρήτρα 10 της απόφασης της 25ης Ιανουαρίου 1989 ([59]) στην οποία βασίζονται οι συμβάσεις παραχώρησης και οι μεταγενέστερες άδειες των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων με υποχρέωση δημόσιας υπηρεσίας αποτελείται από την υποχρέωση των ραδιοτηλεοπτικών φορέων να παρέχουν την υπηρεσία με συνέχεια και να πληρώνουν όλα τα έξοδα που προκύπτουν από τις αρχικές συμβάσεις παραχώρησης και από τις τρέχουσες άδειες.

(93) Όπως εξηγεί η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 65 έως 70 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η νομολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαιώνει ότι το κόστος που προκύπτει από την εφαρμογή μιας νομικής υποχρέωσης συνήθως

([56]) Απόφαση της Επιτροπής N632/2009 — Nichtkommerzieller Rundfunk-Fonds Austria, σκέψεις 22 και επόμενες, και απόφαση της Επιτροπής 97/606/ΕΚ, της 26ης Ιουνίου 1997, δυνάμει του άρθρου 90 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με το αποκλειστικό δικαίωμα μετάδοσης τηλεοπτικών διαφημίσεων στη Φλάνδρα (ΕΕ L 244 της 6.9.1997, σ. 18), σκέψη 5.

([57]) Αποφάσεις της Επιτροπής N622/2003 Digitalisierungsfonds Austria, σκέψη 16· C25/2004, DVB-T Βερολίνο-Βραδεμβούργο, σκέψη 62· C34/2006 DVB-T Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία, σκέψη 83· και C52/2005 Mediaset, σκέψη 96.

([58]) Το άρθρο 106 παράγραφος 2 του ισπανικού συντάγματος ορίζει ότι «οι ιδιώτες, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από τον νόμο, θα δικαιούνται αποζημίωση για κάθε ζημία που έχουν υποστεί σε οποιαδήποτε από τα περιουσιακά στοιχεία και τα δικαιώματά τους, εκτός από περιπτώσεις ανωτέρας βίας, υπό την προϋπόθεση η ζημία να είναι συνέπεια της λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών».

([59]) Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 1989, της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνιών, με την οποία δημοσιεύεται η συμφωνία με την οποία εγκρίνεται η βασική συγγραφή υποχρεώσεων του διαγωνισμού για την ανάθεση της δημόσιας υπηρεσίας τηλεόρασης, σε έμμεση διαχείριση, και διατάσσεται η προκήρυξη του αντίστοιχου δημόσιου διαγωνισμού, τίτλος ΙΙΙ, δικαιώματα και υποχρεώσεις των παραχωρησιούχων.

βαρύνει τις ενδιαφερόμενες εταιρείες και, ως εκ τούτου, οποιοδήποτε αντισταθμιστικό μέτρο σε αυτό το πλαίσιο θεωρείται κρατική ενίσχυση ([60]). Για παράδειγμα, στην απόφαση Fleuren Compost BV κατά Επιτροπής ([61]), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι «είναι αδιάφορο αν ο σκοπός της εφαρμογής του εν λόγω καθεστώτος είναι να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να ανταποκριθούν στις νομικές υποχρεώσεις τους όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν κάνει διάκριση ανάλογα με τις αιτίες ή τους στόχους των κρατικών παρεμβάσεων, αλλά τις ορίζει σε συνάρτηση με τα αποτελέσματά τους. Ως εκ τούτου, με την επιφύλαξη της εφαρμογής στην προκειμένη περίπτωση των κατευθυντήριων γραμμών για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις […] το γεγονός ότι οι επιδοτήσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του καθεστώτος ΒΡΜ ευνοούν τον καλύτερο σεβασμό του περιβάλλοντος, δεν είναι αρκετό για να ξεφύγουν καταρχήν από το να χαρακτηριστούν ως ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107 της Συνθήκης».

(94) Ομοίως, στην απόφαση Γαλλία κατά Επιτροπής ([62]), το ΔΕΚ διευκρίνισε ότι οι δαπάνες των επιχειρήσεων που προκύπτουν από τα κανονιστικά μέτρα περιλαμβάνονται από τη φύση τους στους προϋπολογισμούς των επιχειρήσεων και δήλωσε: «Συναφώς, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το κόστος που βαρύνει τις επιχειρήσεις […] προκύπτει από συλλογικές συμφωνίες οι οποίες συνήφθησαν μεταξύ των εργοδοτών και των συνδικάτων και τις οποίες οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να τηρήσουν είτε διότι προσχώρησαν στις συμφωνίες αυτές είτε διότι η ισχύς των συμφωνιών αυτών επεκτάθηκε με κανονιστική ρύθμιση. Το κόστος αυτό βαρύνει, εκ φύσεως, τον προϋπολογισμό των επιχειρήσεων».

(95) Δεδομένου ότι το κόστος που προκύπτει από έναν κανόνα συμπεριλαμβάνεται, από τη φύση του, στους προϋπολογισμούς των επιχειρήσεων, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Στην υπόθεση Cassa di Risparmio di Firenze ([63]), το ΔΕΚ αποφάνθηκε σχετικά: «η έννοια της ενισχύσεως είναι ευρύτερη από αυτήν της επιδοτήσεως, διότι περιλαμβάνει όχι μόνον τις θετικές παροχές, όπως είναι οι επιδοτήσεις καθαυτές, αλλά και παρεμβάσεις οι οποίες, κατά διαφόρους τρόπους, περιορίζουν τις επιβαρύνσεις που συνήθως βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχειρήσεως και οι οποίες, χωρίς να είναι επιδοτήσεις υπό τη στενή του όρου έννοια, είναι της αυτής φύσεως και επιφέρουν ταυτόσημα αποτελέσματα».

(96) Στην προκείμενη περίπτωση, το μέτρο προβλέπει αντιστάθμιση των δαπανών τις οποίες θα έπρεπε να πληρώσουν οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί υπό κανονικές συνθήκες από τον δικό τους προϋπολογισμό. Το μέτρο επιτρέπει σε αυτούς τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς να πληρούν τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλει ο νόμος και, ως εκ τούτου, να διατηρούν τις άδειες, το κοινό και τα διαφημιστικά έσοδά τους, καθώς και να μειώνουν σημαντικά το συνολικό κόστος μετάβασής τους. Ωστόσο, αν δεν υπήρχε το μέτρο, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα ήταν επίσης υποχρεωμένοι από την ίδια τη νομοθετική πράξη να παρέχουν την υπηρεσία με συνέχεια και να πληρώνουν όλα τα έξοδα που προκύπτουν από τις άδειες. Υπό αυτές τις συνθήκες, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι λαμβάνουν πλεονέκτημα το οποίο δεν θα απολάμβαναν χωρίς το μέτρο.

(97) Οι ισπανικές αρχές ισχυρίστηκαν επίσης ότι η αντιστάθμιση στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς για την ταυτόχρονη εκπομπή προβλέπεται από το δίκαιο της Ένωσης, συγκεκριμένα στην απόφαση αριθ. 243/2012/ΕΕ, και, ως εκ τούτου, δεν συνεπάγεται αθέμιτο οικονομικό πλεονέκτημα για τους αποδέκτες των ενισχύσεων στο πλαίσιο του μέτρου. Η Επιτροπή σημειώνει ότι το άρθρο 6 παράγραφος 5 της απόφασης αριθ. 243/2012/ΕΕ εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να εξετάζουν τη δυνατότητα χορήγησης αντιστάθμισης για το άμεσο κόστος της μετάβασης ή της ανακατανομής της χρήσης του φάσματος υπό τους εξής όρους: i) η αντιστάθμιση πρέπει να είναι κατάλληλο μέτρο, και ii) πρέπει να συμμορφώνεται με τη νομοθεσία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις. Στην προκειμένη περίπτωση, η δυνατότητα το κράτος μέλος να αποζημιώνει για άμεσες δαπάνες που σχετίζονται με τη μετάβαση ή την ανακατανομή της χρήσης του φάσματος δεν μπορεί να παραμένει εκτός του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων.

(98) Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς δεν υπόκεινται σε καμία νομική υποχρέωση να παρέχουν υπηρεσίες ταυτόχρονης εκπομπής ([64]).

(99) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, οι οποίοι λαμβάνουν επιδότηση που μειώνει αποτελεσματικά το κόστος το οποίο θα τους βάρυνε κανονικά.

([60]) Απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2006, Cassa di Risparmio di Firenze, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, σκέψη 131· απόφαση της 20ής Νοεμβρίου 2003, GEMO SA, C-126/01, ECLI:EU:C:2003:622, σκέψη 28· απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2001, Ferring SA, C-53/00, ECLI:EU:C:2001:627, σκέψη 19 και επόμενες· απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2001, Adria-Wien Pipeline, C-143/99, ECLI:EU:C:2001:598, σκέψη 38· απόφαση της 7ης Μαρτίου 2002, Ιταλία κατά Επιτροπής, C-310/99, ECLI:EU:C:2002:143, σκέψη 251· απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2004, Fleuren Compost B κατά Επιτροπής, T-109/01, ECLI:EU:T:2004:4, σκέψη 54· απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1999, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-251/97, ECLI:EU:C:1999:480, σκέψη 40.

([61]) Απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2004, Fleuren Compost BV κατά Επιτροπής, T-109/01, ECLI:EU:T:2004:4 σκέψη 54.

([62]) Απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1999, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-251/97, ECLI:EU:C:1999:480, σκέψη 40.

([63]) Υπόθεση της 10ης Ιανουαρίου 2006, Cassa di Risparmio di Firenze, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, σκέψη 131.

([64]) Βλέπε υποσημείωση στη σελίδα 47.

(100) Το μετρήσιμο πλεονέκτημα που παρέχεται στους άμεσους δικαιούχους, τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς DVB-T, θα αντιπροσώπευε το συνολικό ποσό των δημόσιων κονδυλίων που προορίζονται για την υλοποίηση της υποχρέωσης ταυτόχρονης εκπομπής.

(101) Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά τον προσδιορισμό του δικαιούχου ενός μέτρου, έχει διαπιστωθεί ότι «δεν λαμβάνεται υπόψη μόνο ο άμεσος λήπτης της επιδοτήσεως αλλά σημασία έχουν επίσης τα αποτελέσματα της επιδοτήσεως που εξέρχονται του πλαισίου αυτής της σχέσεως» ([65]). Αυτό σημαίνει ότι ο δικαιούχος του μέτρου μπορεί να είναι οποιοσδήποτε φορέας που έχει πράγματι ωφεληθεί από αυτό ([66]).

(102) Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση της Mediaset, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι «το άρθρο 107 της Συνθήκης απαγορεύει τις ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους, χωρίς να διακρίνει ανάλογα με το αν τα σχετικά με τις ενισχύσεις πλεονεκτήματα χορηγούνται ευθέως ή εμμέσως» ([67]).

(103) Ομοίως, στην απόφασή της σχετικά με την προτιμώμενη έναρξη λειτουργίας των μονάδων εγχώριου άνθρακα ([68]), η οποία επιβεβαιώθηκε από το Γενικό Δικαστήριο ([69]), η Επιτροπή έκρινε ότι, παρά την ύπαρξη μιας νομικής υποχρέωσης αγοράς των ανθρακωρυχείων και ότι η αντιστάθμιση καθορίστηκε μόνο μετά την επιβολή της εν λόγω υποχρέωσης, οι παραγωγοί άνθρακα της Ισπανίας ήταν έμμεσοι δικαιούχοι της ενίσχυσης. Η Επιτροπή αναγνώρισε ότι το όφελος που αποκόμιζαν προερχόταν από την υποχρέωση που είχαν οι κάτοχοι των γεννητριών να αγοράζουν άνθρακα που λάμβανε αντιστάθμιση μέσω των επιδοτήσεων οι οποίες παρέχονταν στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιούσαν εγχώριο άνθρακα.

(104) Μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T βρίσκονται σε παρόμοια θέση με εκείνη των ιδιοκτητών των ισπανικών ανθρακωρυχείων, αφού οι ισπανικές αρχές επέβαλαν στους παραγωγούς (σε αυτή την περίπτωση, τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς) την υποχρέωση να αγοράζουν γαιάνθρακα από τα ισπανικά ανθρακωρυχεία (στην προκειμένη περίπτωση, να συνάπτουν υπηρεσίες ταυτόχρονης εκπομπής με φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T).

(105) Σε αυτό το πλαίσιο, στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή θεώρησε ότι οι φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T θα ήταν οι δυνητικοί έμμεσοι δικαιούχοι του μέτρου. Η επίσημη έρευνα επιβεβαίωσε αυτή τη θέση, ιδίως με βάση τα ακόλουθα ζητήματα.

(106) Πρώτον, λόγω της ρυθμιστικής παρέμβασης της PTN που υποχρέωσε τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς DVB-T να παρέχουν κάλυψη στο 96 % του πληθυσμού μέσω DVB-T, και, σε αντίθεση με όσα ισχυρίζονται οι ισπανικές αρχές, η Abertis και η NET TV, οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς είναι πιο πρόθυμοι να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν αυτήν την πλατφόρμα. Πράγματι, σύμφωνα με τις άδειές τους, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς DVB-T δεν είναι εξουσιοδοτημένοι να χρησιμοποιούν άλλες εναλλακτικές πλατφόρμες (δηλαδή, δορυφορική, καλωδιακή ή IPTV), για την εξασφάλιση της ελάχιστης γεωγραφικής κάλυψης που απαιτείται στη περιοχή I ([70]).

(107) Δεύτερον, ως συνέπεια της ταυτόχρονης εκπομπής, οι φορείς εκμετάλλευσης της πλατφόρμας DVB-T αποκτούν πρόσθετο πλεονέκτημα με τη μορφή εγγυημένων εσόδων, το οποίο δεν θα είχαν αποκτήσει χωρίς το μέτρο. Πράγματι, ελλείψει του μέτρου, οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα μπορούσαν να παρέχουν σε μικρότερο βαθμό την υπηρεσία ταυτόχρονης εκπομπής. Στην πραγματικότητα, οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα μπορούσαν να είχαν αποφασίσει να μην παρέχουν καθόλου την υπηρεσία ([71]).

(108) Ενώ το μέτρο εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το αν ο δικαιούχος έχει δεσπόζουσα θέση ή όχι, όταν αυτός έχει σταθερό μερίδιο αγοράς ή είναι κυρίαρχος, τα αντισταθμιστικά μέτρα έχουν ακόμη μεγαλύτερο αντίκτυπο ([72]).

([65]) Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα Lenz που υποβλήθηκαν στις 23 Μαΐου 1996 στην υπόθεση Ijssel-Vliet, C-311/94, ECLI:EU:C:1996:209, σκέψη 9.

([66]) Απόφαση της 21ης Μαρτίου 1991, Ιταλία κατά Επιτροπής, C-303/88, ECLI:EU:C:1991:136, σκέψη 57.

([67]) Απόφαση της 15ης Ιουνίου 2010, Mediaset κατά Επιτροπής, T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233, σκέψη 75· επιβεβαιώθηκε στη συνέχεια από την απόφαση της 28ης Ιουλίου 2011, Mediaset κατά Επιτροπής, C-403/10, ECLI:EU:C:2011:533.

([68]) Απόφαση της Επιτροπής, της 29ης Σεπτεμβρίου 2010, N178/2010 — Ισπανία — Αντιστάθμιση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, συνδυαζόμενη με μηχανισμό προσφυγής κατά προτεραιότητα στις υπηρεσίες των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίοι χρησιμοποιούν εγχώριο άνθρακα.

([69]) Απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2014, Castelnou Energía, SL κατά Επιτροπής, T-57/11, ECLI:EU:T:2014:1021.

([70]) Αφού, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει με τις πλατφόρμες των εναλλακτικών τεχνολογιών, απαιτείται οι εν ανεπαρκεία επίγειοι πόροι (δηλαδή οι συχνότητες) να μοιράζονται για πολλαπλές χρήσεις, όπως τηλεόραση, ασύρματες ευρυζωνικές συνδέσεις και τηλεφωνικές μεταδόσεις, αυτή η ρυθμιστική παρέμβαση έχει δημιούργησε πρόσθετο κόστος το οποίο δεν θα είχε δημιουργηθεί αναγκαστικά αν, από την αρχή, θα ήταν δυνατή η μετάδοση ψηφιακής τηλεόρασης μέσα από άλλες πλατφόρμες.

([71]) Βλέπε υποσημείωση στη σελίδα 47.

([72]) Απόφαση της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2004, SA N 370/2004, Γαλλία — Ενίσχυση αναδιάρθρωσης της εταιρείας Imprimerie nationale.

(109) Σε αυτήν την περίπτωση, οι φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T επωφελούνται από το γεγονός ότι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς αποζημιώνονται για την παροχή υπηρεσίας ταυτόχρονης εκπομπής μέσω DVB-T και θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούν την πλατφόρμα DVB-T. Ως εκ τούτου, η πληρωμή της αντιστάθμισης που παρέχεται στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς για τη μετάδοση τηλεόρασης ταυτόχρονης εκπομπής διαιωνίζει το εν λόγω πλεονέκτημα, δεδομένου ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς πληρώνουν τους φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T για να εκπέμπουν ταυτόχρονα τα προγράμματά τους, στις ζώνες των 800 MHz και των 700 MHz κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

(110) Δεδομένου ότι το μέτρο εξασφαλίζει τα οφέλη που απορρέουν από την παροχή υπηρεσιών ταυτόχρονης εκπομπής στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς και δεδομένου του πρόσθετου πλεονεκτήματος για τους φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T με τη μορφή εγγυημένων εσόδων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T είναι οι έμμεσοι δικαιούχοι του μέτρου.

4.1.3. *Επιλεκτικός χαρακτήρας του μέτρου*

(111) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, για να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση, το μέτρο πρέπει να είναι ειδικό ή επιλεκτικό, δηλαδή να ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις ή προϊόντα.

(112) Το μέτρο είναι επιλεκτικό, αφού απευθύνεται ειδικά σε ιδιωτικές επιχειρήσεις που λειτουργούν επί του παρόντος στον τομέα των υπηρεσιών μετάδοσης τηλεοπτικών εκπομπών μέσω της τεχνολογίας DVB-T. Κατά συνέπεια, ευνοεί μόνο τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πλατφόρμα DVB-T και όχι τις άλλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε εναλλακτικές πλατφόρμες, όπως η δορυφορική ή καλωδιακή.

(113) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο προβλέπει την αντιστάθμιση για το πρόσθετο κόστος, λόγω του γεγονότος ότι η υποχρέωση ταυτόχρονης εκπομπής συνιστά επιλεκτικό μέτρο κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

4.1.4. *Στρέβλωση του ανταγωνισμού και επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών*

(114) Οι κρατικές ενισχύσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, κατά το μέτρο που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής και επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Σύμφωνα με τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, η έννοια του «επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών» συνδέεται με εκείνη της «νόθευσης του ανταγωνισμού» και είναι και οι δύο άρρηκτα συνδεδεμένες. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει δηλώσει ότι «οι δύο προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, σχετικά με τις επιπτώσεις τους επί των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών και της στρέβλωσης του ανταγωνισμού, είναι, κατά γενικό κανόνα, αναπόσπαστα συνδεδεμένες. Ειδικότερα, όταν μια κρατική ενίσχυση οικονομικού χαρακτήρα ενισχύει τη θέση μιας επιχειρήσεως σε σχέση με άλλες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, πρέπει να θεωρείται ότι η εν λόγω ενίσχυση επηρεάζει τις συναλλαγές αυτές» ([73]).

(115) Επιπλέον, σύμφωνα με τη νομολογία στην υπόθεση Philip Morris ([74]), υποτίθεται ότι υπάρχει επίπτωση στο εμπόριο όταν μια ενίσχυση χορηγούμενη από το κράτος ενισχύει τη θέση μιας επιχείρησης σε σχέση με άλλους ανταγωνιστές στο εμπόριο εντός της Ένωσης.

(116) Όπως εξηγείται ανωτέρω, το μέτρο ευνοεί τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς DVB-T και έμμεσα τους φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T. Οι δικαιούχοι του αμφισβητούμενου μέτρου ανταγωνίζονται με άλλους εναλλακτικούς παρόχους (δορυφορική, καλωδιακή, IPTV) που δεν θα λαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση. Κατά συνέπεια, το μέτρο θα προκαλέσει τη στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των ραδιοτηλεοπτικών φορέων και των φορέων εκμετάλλευσης πλατφόρμας.

(117) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αγορές της εμπορικής τηλεοπτικής μετάδοσης και της εκμετάλλευσης τηλεοπτικών δικτύων είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό εντός της Ένωσης ([75]).

(118) Οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς δραστηριοποιούνται στις αγορές της διαφήμισης και αποκτούν δικαιώματα για τη μετάδοση περιεχομένου σε διασυνοριακό επίπεδο, σε ανταγωνισμό με επιχειρήσεις άλλων κρατών μελών. Η τηλεοπτική αγορά και η αγορά εκμετάλλευσης τηλεοπτικών δικτύων της Ισπανίας περιλαμβάνον επίσης ξένους φορείς εκμετάλλευσης (π.χ., πάροχοι περιεχομένου και διαφημιστές).

(119) Οι φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας ανταγωνίζονται σε διασυνοριακό επίπεδο μεταξύ τους και με άλλους φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

([73]) Απόφαση της 4ης Απριλίου 2001, Regione Friuli Venezia Giulia κατά Επιτροπής, T-288/97, ECLI:EU:T:2001:115, σκέψη 41.
([74]) Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, Philip Morris κατά Επιτροπής, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, σκέψη 11.
([75]) Βλέπε υποσημειώσεις 56 και 57.

(120) Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο νοθεύει τον ανταγωνισμό και έχει επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

4.1.5. *Συμπέρασμα σχετικά με την ύπαρξη ενίσχυσης*

(121) Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά τα ζητήματα, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο πληροί τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης και πρέπει να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου.

4.2. **Αξιολόγηση της συμβατότητας**

4.2.1. *Γενικά ζητήματα*

(122) Από το 2002, η Επιτροπή έχει υποστηρίξει ενεργά την ψηφιοποίηση της τηλεοπτικής μετάδοσης στην Ένωση. Το «Σχέδιο δράσης eEurope 2005» ([76]), η «Πρωτοβουλία i 2010» ([77]), η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, καθώς και η δέσμευση της Επιτροπής να ολοκληρώσει τη σταδιακή κατάργηση των αναλογικών μεταδόσεων στην Ένωση το 2012 αποτελούν σαφή απόδειξη της στρατηγικής της σε αυτόν τον τομέα.

(123) Ωστόσο, έχοντας επίγνωση των κινδύνων που συνδέονται με τη διαδικασία ψηφιοποίησης, η Επιτροπή έχει υπογραμμίσει επανειλημμένα ότι οι κανονισμοί σε αυτόν τον τομέα δεν πρέπει να επιβάλλουν ή να ενθαρρύνουν τη χρήση μιας συγκεκριμένης ψηφιακής πλατφόρμας, αλλά να σέβονται την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας. Αυτό σημαίνει ότι κάθε δίκτυο θα πρέπει να ανταγωνίζεται ανάλογα με τις δυνατότητές του, ιδίως με την ικανότητά του να προσφέρει το μέγιστο όφελος στους καταναλωτές.

(124) Σύμφωνα με τη γενική προσέγγιση που εφαρμόζεται στη χρήση της ενίσχυσης για την κάλυψη μιας συγκεκριμένης αδυναμίας της αγοράς ή για την εξασφάλιση της κοινωνικής ή περιφερειακής συνοχής ([78]), η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση προβλέπει ότι, στον συγκεκριμένο τομέα της ψηφιοποίησης, η δημόσια παρέμβαση θα δικαιολογείται εφόσον πληρούνται δύο προϋποθέσεις: πρώτον, να διακυβεύεται το δημόσιο συμφέρον και, δεύτερον, σε περίπτωση αδυναμιών της αγοράς, δηλαδή αν οι δυνάμεις της αγοράς από μόνες τους δεν μπορούν να επιτύχουν τη συλλογική ευημερία. Η ανακοίνωση διευκρινίζει επίσης ότι, σε κάθε περίπτωση, οι δημόσιες παρεμβάσεις πρέπει να βασίζονται σε ενδελεχή ανάλυση της αγοράς και ότι η μετάβαση στην ψηφιακή μετάδοση αποτελεί μεγάλη βιομηχανική πρόκληση που πρέπει να καθοδηγείται από την αγορά. Κατ' αρχήν, κάθε δίκτυο πρέπει να ανταγωνίζεται με τα δικά του μέσα. Προκειμένου να διατηρηθεί αυτή η αρχή, κάθε δημόσια παρέμβαση θα πρέπει να είναι τεχνολογικά ουδέτερη ([79]).

(125) Η Επιτροπή εφάρμοσε τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις σε αυτόν τον τομέα σε πολλές αποφάσεις με βάση τις αρχές της ανακοίνωσής της σχετικά με την ψηφιακή μετάβαση ([80]).

(126) Στην Ισπανία, η κεντρική κυβέρνηση έχει συντονίσει τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση και ευνόησε την πλατφόρμα DVB-T σε βάρος των εναλλακτικών πλατφορμών ([81]).

([76]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — eEurope 2005: Κοινωνία της πληροφορίας για όλους — Σχέδιο δράσης, COM(2002) 263 final.

([77]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Η στρατηγική i2010 — Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, COM(2005) 229 final.

([78]) Βλέπε, για παράδειγμα, το «Σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις — Λιγότερες και καλύτερα στοχευμένες κρατικές ενισχύσεις: οδικός χάρτης για τη μεταρρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων 2005-2009», COM(2005) 107 final.

([79]) Αυτή η προσέγγιση επιβεβαιώθηκε από το Γενικό Δικαστήριο στις αποφάσεις του της 26ης Νοεμβρίου 2015 σχετικά με τις υποθέσεις Ισπανία κατά Επιτροπής, T-461/13, ECLI:EU:T:2015:891· Χώρα των Βάσκων και Itelazpi κατά Επιτροπής, T-462/13, ECLI:EU:T:2015:902· Γαλικία κατά Επιτροπής και Retegal κατά Επιτροπής, T-463/13 και T-464/13, ECLI:EU:T:2015:901· Καταλονία και CTTI κατά Επιτροπής, T-465/13, ECLI:EU:T:2015:900· Ναβάρρα κατά Επιτροπής, T-487/13, ECLI:EU:T:2015:899· και, τέλος, Abertis Telecom και Retevisión κατά Επιτροπής, T-541/13, ECLI:EU:T:2015:898.

([80]) Βλέπε, μεταξύ άλλων, N622/03 Ταμείο ψηφιοποίησης — Αυστρία (ΕΕ C 228 της 17.9.2005, σ. 11)· απόφαση 2006/513/ΕΚ της Επιτροπής, της 9ης Νοεμβρίου 2005, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπέρ της εισαγωγής της ψηφιακής επίγειας τηλεόρασης (DVB-T) στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο (ΕΕ L 200 της 22.7.2006, σ. 14)· απόφαση 2007/258/ΕΚ της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για το μέτρο C 24/2004 (πρώην NN 35/2004) που εφάρμοσε η Σουηδία για την εισαγωγή ψηφιακής επίγειας τηλεόρασης (ΕΕ L 112 της 30.4.2007, σ. 77)· απόφαση 2007/374/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2007, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 52/2005 (πρώην NN 88/2005) που χορήγησε η Ιταλική Δημοκρατία μέσω της συνεισφοράς για την αγορά ψηφιακών αποκωδικοποιητών (ΕΕ L 147 της 8.6.2007, σ. 1)· N270/06 Επιδοτήσεις για ψηφιακούς αποκωδικοποιητές με API — Ιταλία (ΕΕ C 80 της 13.4.2007, σ. 1)· N107/07 Επιδοτήσεις στην IdTV — Ιταλία (ΕΕ C 246 της 20.10.2007, σ. 1)· απόφαση της Επιτροπής 2008/708/ΕΚ, της 23ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 34/06 (πρώην N 29/05 και πρώην CP 13/04), την οποία σκοπεύει να χορηγήσει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας για την εγκατάσταση της ψηφιακής επίγειας τηλεόρασης (DVB-T) στη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία (ΕΕ L 236 της 3.9.2008, σ. 10)· SA 28685 Λήψη Ψηφιακής Τηλεόρασης στην Καντάβρια — Ισπανία (ΕΕ C 119 της 24.4.2012, σ. 1)· N671b/2009 — Ψηφιακή μετατροπή στη Σλοβακία (ΕΕ C 39 της 8.2.2011, σ. 1).

([81]) Βλέπε υποσημείωση 21.

4.2.2. *Αξιολόγηση της συμβατότητας σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της Συνθήκης*

(127) Το άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της Συνθήκης προβλέπει ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα. Στην προκειμένη περίπτωση, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος θα έπρεπε να θεωρηθεί έκτακτο γεγονός.

(128) Ωστόσο, κατά την εξέταση των εξαιρέσεων από τη γενική αρχή που προβλέπεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, κατά την οποία οι κρατικές ενισχύσεις είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, τα δικαστήρια της Ένωσης υποστηρίζουν ότι η έννοια του «έκτακτου γεγονότος» του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευτεί συσταλτικά ([82]). Μέχρι στιγμής, τα δικαστήρια της Ένωσης έχουν αποδεχθεί ως έκτακτα γεγονότα τους πολέμους, τις εσωτερικές ταραχές ή απεργίες και, με ορισμένες επιφυλάξεις και ανάλογα με την έκτασή τους, τα σοβαρά πυρηνικά ή βιομηχανικά ατυχήματα και τις πυρκαγιές που έχουν προκαλέσει μεγάλες απώλειες ([83]). Αντίθετα, τα δικαστήρια της Ένωσης δεν θεωρούν έκτακτα τα προβλέψιμα ή απρόβλεπτα γεγονότα που εντάσσονται στους κινδύνους που συνήθως βαρύνουν τις επιχειρήσεις ([84]). Το ίδιο ισχύει και για τα γεγονότα που σχετίζονται με πολιτικά, επιχειρηματικά ή άλλα σφάλματα, καθώς και για εκείνα που αποδίδονται στους κανονικούς κινδύνους άλλου είδους τους οποίους διατρέχει μια επιχείρηση.

(129) Η απόφαση των ισπανικών αρχών να ελευθερώσουν το ψηφιακό μέρισμα απαίτησε την ανακατανομή του φάσματος, με αντίκτυπο στις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων του τομέα των τηλεοπτικών μεταδόσεων. Ωστόσο, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτές οι υποχρεώσεις απορρέουν από τα ρυθμιστικά μέτρα και δεν μπορούν να θεωρηθούν έκτακτα γεγονότα. Όπως εξηγήθηκε παραπάνω, οι υποχρεώσεις και τα έξοδα που συνδέονται με τις νομικές υποχρεώσεις συχνά αναλαμβάνονται από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα και από τη φύση τους περιλαμβάνονται στους προϋπολογισμούς αυτών των επιχειρήσεων ([85]).

(130) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την άποψη ότι το μέτρο προορίζεται να καλύψει τα έξοδα που προκαλούνται από έκτακτα γεγονότα και, ως εκ τούτου θεωρεί ότι το μέτρο δεν είναι συμβατό σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της Συνθήκης.

4.2.3. *Αξιολόγηση της συμβατότητας σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης*

(131) Το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης ορίζει ότι δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά «οι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον».

(132) Για να είναι η ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), η Επιτροπή σταθμίζει τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις του μέτρου. Κατά την εφαρμογή του κριτηρίου εξισορρόπησης, η Επιτροπή αξιολογεί τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Έχει το μέτρο ενίσχυσης σαφώς καθορισμένο στόχο κοινού συμφέροντος, δηλαδή αποσκοπεί η προτεινόμενη ενίσχυση στην επίλυση μιας αδυναμίας της αγοράς ή άλλο στόχο;

2. Έχει σχεδιαστεί η ενίσχυση με τρόπο ώστε να επιτευχθεί ο στόχος κοινού συμφέροντος; Συγκεκριμένα:

   α) Είναι το μέτρο ενίσχυσης το κατάλληλο μέσο, δηλαδή υπάρχουν άλλα, πλέον ενδεδειγμένα μέσα;

   β) Δημιουργεί το μέτρο κίνητρα, δηλαδή τροποποιεί τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων;

   γ) Είναι το μέτρο ενίσχυσης αναλογικό, δηλαδή θα μπορούσε να επιτευχθεί η ίδια αλλαγή συμπεριφοράς με ενίσχυση μικρότερου ποσού;

3. Είναι περιορισμένες οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και οι επιπτώσεις στο εμπόριο, με τρόπο ώστε το συνολικό ισοζύγιο να προκύπτει θετικό;

([82]) Βλέπε, μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2004, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-73/03, ECLI:EU:C:2004:711, σκέψη 37· απόφαση της 23ης Φεβρουαρίου 2006, Atzeni κατά Regione autonoma della Sardegna, C-346/03 και C-529/03, ECLI:EU:C:2006:130, σκέψη 79· απόφαση της 14ης Ιουλίου 2011, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-303/09, ECLI:EU:C:2011:483, σκέψη 7· και απόφαση της 25ης Ιουνίου 2008, η Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες ΑΕ κατά Επιτροπής, T-268/06, ECLI:EU:T:2008:222, σκέψη 52.

([83]) Βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2008, Cantieri Navali Termoli SpA κατά Επιτροπής, T-70/07, ECLI:EU:T:2008:486, σκέψη 59.

([84]) Βλέπε απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2008, Cantieri Navali Termoli SpA κατά Επιτροπής, T-70/07, ECLI:EU:T:2008:486, σκέψη 81.

([85]) Βλέπε απόφαση της 25ης Ιουνίου 2008, Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες ΑΕ κατά Επιτροπής, T-268/06, ECLI:EU:T:2008:222, σκέψη 66.

(133) Εκτός από το κριτήριο εξισορρόπησης, η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση καθορίζει τα κριτήρια που πρέπει να τηρούνται κατά την πληρωμή επιδοτήσεων στο πλαίσιο της μετάβασης στο ψηφιακό σύστημα· ειδικότερα, τα εθνικά μέτρα πρέπει να σέβονται την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας ([86]).

(134) Η τήρηση της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, όπως ορίζεται στην προαναφερόμενη ανακοίνωση της Επιτροπής κατά την αξιολόγηση της νομιμότητας της κρατικής ενίσχυσης, έχει επίσης υποστηριχθεί από τα δικαστήρια της Ένωσης ([87]).

(135) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας είναι επίσης σημαντική σε σχέση με την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος. Η ανάλυση αυτού του ζητήματος θα αποτελέσει επίσης μέρος της αξιολόγησης της προκείμενης υπόθεσης.

A. **Σκοπός κοινού συμφέροντος**

Η ενίσχυση συμμορφώνεται με την πολιτική της Ένωσης για το ψηφιακό μέρισμα

(136) Η Επιτροπή αναγνώρισε τη σημασία του ψηφιακού μερίσματος στην πρώτη ανακοίνωσή της για το ζήτημα αυτό ([88]). Σε αυτήν ανέφερε ότι το ψηφιακό μέρισμα θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη με την ευρύτερη έννοια της συνολικής ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων και υπογράμμισε την ανάγκη η Ευρώπη να διασφαλίσει την καλύτερη δυνατή χρήση του ψηφιακού μερίσματος. Στην ανακοίνωση σχετικά με τη μετατροπή του ψηφιακού μερίσματος σε κοινωνικά οφέλη και οικονομική ανάπτυξη ([89]) δόθηκε ακόμη μεγαλύτερη προτεραιότητα στην προώθηση της συντονισμένης χρήσης του ψηφιακού μερίσματος.

(137) Η ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος είναι σημαντικός παράγοντας που συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη ([90]), μιας από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής Ευρώπη 2020 ([91]). Ένας από τους στόχους του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη είναι να διασφαλιστεί καθολική ευρυζωνική κάλυψη σε όλο και υψηλότερες ταχύτητες, για την οποία προτάθηκε η χρήση ορισμένων συχνοτήτων ψηφιακού μερίσματος για την ασύρματη ευρεία ζώνη ([92]). Στο πλαίσιο αυτό, η απόφαση αριθ. 243/2012/ΕΕ προβλέπει ότι από την 1η Ιανουαρίου 2013 όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέσουν τη ζώνη των 800 MHz για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Η Επιτροπή είχε εξουσιοδοτηθεί να χορηγεί παρεκκλίσεις έως το 2015, σε εξαιρετικές περιπτώσεις σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο.

(138) Έχοντας υπόψη τα παραπάνω ζητήματα, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το μέτρο συμβάλλει στην επίτευξη ενός σαφώς καθορισμένου στρατηγικού στόχου.

([86]) Βλέπε ειδικότερα ενότητα 2.1.3.

([87]) Βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση της 15ης Ιουνίου 2010, Mediaset κατά Επιτροπής, T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233. Η εν λόγω απόφαση ορίζει στην παράγραφο 127 ότι η ενίσχυση υπέρ των καταναλωτών «δεν δικαιολογεί δυσμενείς διακρίσεις μεταξύ διαφόρων συστημάτων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, δεδομένου ότι δεν είναι απαραίτητο να ωθηθούν οι καταναλωτές προς την ψηφιακή πλατφόρμα». Η πρόταση επικυρώθηκε από το Δικαστήριο στην απόφασή του της 28ης Ιουλίου 2011, Mediaset κατά Επιτροπής, C-403/10 P, ECLI:EU:C:2011:533. Βλέπε επίσης την απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2011, Γερμανία κατά Επιτροπής, C-544/09, ECLI:EU:C:2011:584, στην οποία το Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 80, ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν είχε αποδειχθεί ότι η υποστήριξη σε μια τεχνολογία έναντι μιας άλλης είναι απαραίτητη για την επίλυση ενός διαρθρωτικού προβλήματος. Από την άλλη πλευρά, στην απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, Γερμανία κατά Επιτροπής, T-21/06, ECLI:EU:T:2009:387, στην υπόθεση DVB-T-Βερολίνο/Βραδεμβούργο, το Δικαστήριο αναφέρθηκε στην τεχνολογική ουδετερότητα στη σκέψη 69, και διευκρίνισε ότι κατά τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι πλατφόρμες μετάδοσης, όπως η καλωδιακή, η δορυφορική ή τα επίγεια δίκτυα. Πιο πρόσφατα, στις αποφάσεις της 26ης Νοεμβρίου 2015, Ισπανία κατά Επιτροπής, T-461/13, ECLI:EU:T:2015:891· Χώρα των Βάσκων και Itelazpi κατά Επιτροπής, T-462/13, ECLI:EU:T:2015:902· Galicia κατά Επιτροπής και Retegal κατά Επιτροπής, T-463/13 και T-464/13, ECLI:EU:T:2015:901· Cataluña και CTTI κατά Επιτροπής, T-465/13, ECLI:EU:T:2015:900· Navarra κατά Επιτροπής, T-487/13, ECLI:EU:T:2015:899· και, τέλος, Abertis Telecom και Retevisión κατά Επιτροπής, T-541/13, ECLI:EU:T:2015:898, το Δικαστήριο απέρριψε όλες τις ενέργειες και επικύρωσε την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση SA. 28599 σχετικά με την εισαγωγή της DVB-T στην Ισπανία. Το Δικαστήριο έκρινε ειδικότερα ότι η Επιτροπή ορθώς διαπίστωσε ότι τα μέτρα δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν κρατικές ενισχύσεις συμβατές με την εσωτερική αγορά, ιδίως διότι δεν σέβονται την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας.

([88]) COM(2007) 700 final.

([89]) COM(2009) 586 final.

([90]) COM(2010) 245 final/2.

([91]) COM(2010) 2020 final.

([92]) «Μια μακρόπνοη ευρωπαϊκή πολιτική για το ραδιοφάσμα πρέπει, εξυπηρετώντας τις ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, να προωθήσει την αποδοτική διαχείριση του ραδιοφάσματος, με υποχρεωτική χρήση ορισμένων συχνοτήτων του ψηφιακού μερίσματος για ασύρματες ευρυζωνικές σε ορισμένη μελλοντική ημερομηνία, με εξασφάλιση πρόσθετης ευελιξίας (επιτρέποντας επίσης την εμπορία του ραδιοφάσματος) και με υποστήριξη του ανταγωνισμού και της καινοτομίας».

Ανεπάρκεια της αγοράς

(139) Στο σχέδιο δράσης της για τις κρατικές ενισχύσεις ([93]) η Επιτροπή εξηγεί τη γενική προσέγγισή της που προσανατολίζεται στην αειφόρο ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και τη συνοχή. Σημειώνει επίσης ότι τα κράτη μέλη πρέπει να χρησιμοποιούν τις κρατικές ενισχύσεις για να καλύπτουν κάποια συγκεκριμένη ανεπάρκεια της αγοράς ή για να διασφαλίζουν την κοινωνική ή περιφερειακή συνοχή. Σε τέτοιες περιπτώσεις, πρέπει να αποδεικνύεται, ωστόσο, ότι η ενίσχυση είναι το κατάλληλο μέσο για την επίλυση του προβλήματος, είναι περιορισμένη στο ελάχιστο αναγκαίο και δεν στρεβλώνει αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό.

(140) Οι ισπανικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι το μέτρο αντιμετωπίζει μια ανεπάρκεια της αγοράς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συγκεκριμένα την έλλειψη διαθέσιμου φάσματος για επαρκή παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ιδίως για την ανάπτυξη εφαρμογών για την επόμενη γενιά (4G) ασύρματων ευρυζωνικών υπηρεσιών. Αυτή η έλλειψη έχει ήδη αναγνωριστεί από την Επιτροπή στην ανακοίνωσή της σχετικά με τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση, η οποία το 2009 συνέστησε να ελευθερωθεί η περιοχή συχνοτήτων των 800 MHz, η οποία είναι πολύ κατάλληλη για υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

(141) Η ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος παρουσιάζει ομοιότητες με τη μετάβαση στο ψηφιακό σύστημα, στο οποίο έπρεπε να ελευθερωθούν αναλογικές επίγειες συχνότητες και οι μεταδόσεις πέρασαν στις ψηφιακές επίγειες συχνότητες. Η Επιτροπή αναγνώρισε στις περιπτώσεις μετάβασης στην ψηφιακή τεχνολογία ([94]) ότι θα μπορούσε να υπάρχει ανεπάρκεια της αγοράς, για παράδειγμα, αν οι φορείς εκμετάλλευσης δεν ήταν διατεθειμένοι να συμφωνήσουν σε ένα κοινό χρονοδιάγραμμα για τη μετάβαση από το ένα εύρος ζώνης σε άλλο (πρόβλημα συντονισμού) ή αν δεν ελάμβαναν υπόψη τα θετικά αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας για το σύνολο της κοινωνίας, με το να μη λαμβάνουν τα κατάλληλα κίνητρα για να το πράξουν (θετικοί εξωτερικοί παράγοντες).

(142) Οι θετικοί εξωτερικοί παράγοντες που προκύπτουν από την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος απευθύνονται στους φορείς εκμετάλλευσης ηλεκτρονικών επικοινωνιών και στην οικονομία εν γένει και όχι ειδικά στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς.

(143) Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι το μέτρο αποσκοπεί να αποζημιώσει τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς για το πρόσθετο κόστος που προκύπτει από την υποχρέωση προσφοράς ταυτόχρονης εκπομπής.

(144) Ως εκ τούτου, για λόγους αξιολόγησης των κρατικών ενισχύσεων, το ζήτημα της ανεπάρκειας της αγοράς, αναφέρεται στη συνέχιση των υπηρεσιών που παρέχονται από ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς.

(145) Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι, σε αντίθεση με τους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς δεν έχουν υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας.

(146) Παρομοίως, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ακόμη και αν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς δεν εξέπεμπαν ταυτόχρονα, θα έπρεπε εντούτοις να μεταφέρουν τα κανάλια τους σε νέες συχνότητες, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντική απώλεια τηλεθεατής μέχρι να προσαρμοστούν όλες οι κεραίες. Με άλλα λόγια, η απώλεια τηλεθεατής αποτελεί καλό κίνητρο για να υλοποιήσουν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς την ταυτόχρονη εκπομπή, ακόμη και αν δεν υπάρχει κανονιστική υποχρέωση. Πράγματι, αν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς ήταν υποχρεωμένοι να φέρουν αυτό το βάρος, θα βεβαιώνονταν ότι η περίοδος ταυτόχρονης εκπομπής θα ήταν όσο το δυνατόν συντομότερη, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τον μεγαλύτερο δυνατό αριθμό τηλεθεατών κατά τη λήξη της εν λόγω περιόδου, ευθυγραμμίζοντας έτσι τα συμφέροντά τους με εκείνα των ισπανικών αρχών, χωρίς ανάγκη για δημόσια χρηματοδότηση. Αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι, εν τω μεταξύ, η μετάβαση στη ζώνη των 700 MHz έχει ήδη ολοκληρωθεί και ότι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς έχουν ήδη καταβάλει το κόστος της ταυτόχρονης εκπομπής ([95]).

(147) Από την άλλη πλευρά, μέσω του Βασιλικού Διατάγματος 805/2014 ([96]), οι ισπανικές αρχές έχουν καταργήσει στο μεταξύ την υποχρέωση των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων να εκπέμπουν ταυτόχρονα, επιβεβαιώνοντας έτσι την επιχειρηματολογία που εξέφρασε η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, σύμφωνα με την οποία η απώλεια τηλεθεατής αποτελεί ισχυρό οικονομικό κίνητρο για να υλοποιούν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς την ταυτόχρονη εκπομπή ή ότι αυτή μπορεί να μην είναι απαραίτητη ή/και να χρηματοδοτείται από τους ίδιους τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς.

(148) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω ζητημάτων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν έχει αποδειχθεί ότι υπάρχει αδυναμία της αγοράς. Δεν προβλήθηκε ισχυρισμός για άλλο σαφώς καθορισμένο στόχο κοινού συμφέροντος, ούτε από τις ισπανικές αρχές ούτε από ενδιαφερόμενους τρίτους.

([93]) COM(2005) 107 final.
([94]) Βλέπε υποσημείωση στη σελίδα 80.
([95]) Με βάση τις πληροφορίες που απέστειλαν οι ισπανικές αρχές τον Σεπτέμβριο του 2015.
([96]) Βασιλικό Διάταγμα 805, της 19ης Σεπτεμβρίου 2014, για την έγκριση του Εθνικού Τεχνικού Σχεδίου για την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση και για τη ρύθμιση ορισμένων ζητημάτων για την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος.

(149) Ελλείψει ενός σαφώς καθορισμένου στόχου κοινού συμφέροντος, το μέτρο δεν είναι συμβατό με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

(150) Ωστόσο, αργότερα θα ληφθούν υπόψη τα λοιπά στοιχεία του κριτηρίου εξισορρόπησης που περιγράφονται παραπάνω. Όπως θα φανεί, αυτά τα στοιχεία αναιρούν επίσης το επιχείρημα της συμβατότητας του μέτρου με την εσωτερική αγορά.

Β. **Σαφώς σχεδιασμένη ενίσχυση**

Η ενίσχυση είναι το κατάλληλο μέσο

(151) Οι δημόσιες αρχές έχουν διαφορετικές δυνατότητες για τη διαχείριση της ελευθέρωσης του ψηφιακού μερίσματος. Σε αυτήν την περίπτωση, οι ισπανικές αρχές αποφάσισαν να επιβάλουν υποχρέωση ταυτόχρονης εκπομπής και να αποζημιώσουν τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς DVB-T για το πρόσθετο κόστος που προκύπτει από αυτήν την υποχρέωση.

(152) Πιο συγκεκριμένα, οι ισπανικές αρχές καθιέρωσαν στο Βασιλικό Διάταγμα 365/2010 την αναδιοργάνωση των συχνοτήτων και το χρονοδιάγραμμά τους. Το Βασιλικό Διάταγμα επιβάλλει στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς την υποχρέωση να εκπέμπουν ταυτόχρονα τόσο στις νέες όσο και στις παλιές ζώνες συχνοτήτων (δηλαδή, στις ζώνες των 800 MHz και των 700 MHz) μέχρι να τους εκχωρηθούν οριστικοί ψηφιακοί πολυπλέκτες ([97]) στη ζώνη συχνοτήτων των 700 MHz, δηλαδή μέχρι ο αριθμός των υποδομών υποδοχής (κεραίες εκπομπής) που είναι κατάλληλος για τους νέους ψηφιακούς πολυπλέκτες να είναι ο ίδιος με εκείνον των προηγούμενων ψηφιακών πολυπλεκτών (οι οποίοι εκχωρούνται στη μεταβατική φάση). Αργότερα στον Νόμο για την αειφόρο οικονομία, οι ισπανικές αρχές αναγνώρισαν το δικαίωμα των ραδιοτηλεοπτικών φορέων να λαμβάνουν οικονομική αποζημίωση για το κόστος που απορρέει από την υποχρέωση ταυτόχρονης εκπομπής.

(153) Ωστόσο, η κανονιστική υποχρέωση αρκούσε από μόνη της για να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος στόχος της εξασφάλισης της ταυτόχρονης εκπομπής σε μια σειρά συχνοτήτων σε μια μεταβατική περίοδο. Αναμφίβολα, όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 147, η εξέλιξη της αγοράς στην περιοχή Ι είχε ως αποτέλεσμα ότι οι ισπανικές αρχές γνώριζαν ότι ακόμη και η κανονιστική υποχρέωση παροχής ταυτόχρονης εκπομπής δεν ήταν απαραίτητη για να διασφαλιστεί η επαρκής ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω ζητημάτων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο δεν αποτελεί ενδεδειγμένο μέσο.

Δημιουργία κινήτρων και αναγκαιότητα του μέτρου

(154) Όσον αφορά τη δημιουργία κινήτρων και την αναγκαιότητα του μέτρου, θα πρέπει να ελεγχθεί αν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα αποφάσιζαν αυθόρμητα να εκπέμπουν ταυτόχρονα και αν θα το έπρατταν εντός της ίδιας προθεσμίας χωρίς κρατική ενίσχυση.

(155) Οι ισπανικές αρχές συνέχισαν να ισχυρίζονται κατά τη διάρκεια της επίσημης έρευνας ότι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς δεν θα ήταν διατεθειμένοι να εκπέμπουν ταυτόχρονα: έχουν ήδη χρηματοδοτήσει τη δαπανηρή μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή τηλεόραση και έχουν επιλύσει τα προβλήματα που προκύπτουν από τη μετάβαση, για παράδειγμα, τις παρεμβολές στα επίγεια ψηφιακά κανάλια που τους εκχωρήθηκαν αρχικά· και δεν θα αποκτούσαν κανένα πρόσθετο όφελος από το γεγονός της μετακίνησης σε άλλη ζώνη συχνοτήτων.

(156) Παρά τις παραπάνω δηλώσεις, δεν έχει αποδειχθεί δεόντως ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα αντιτάσσονταν στην ταυτόχρονη εκπομπή σε περίπτωση απουσίας ενίσχυσης. Πράγματι, η συμπεριφορά τους στην αγορά αποδεικνύει το αντίθετο.

(157) Κατά την άποψη της Επιτροπής, η υποχρέωση των ραδιοτηλεοπτικών φορέων, η οποία περιλαμβάνεται στις άδειες, να παρέχουν την υπηρεσία με συνέχεια και ποιότητα, συνεπάγεται την αυτοχρηματοδότηση της υποχρέωσης ταυτόχρονης εκπομπής για μια προσωρινή περίοδο ([98]). Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή έκρινε, σε αυτό το πλαίσιο, ότι η επιβολή στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς της υποχρέωσης να εκπέμπουν ταυτόχρονα με δαπάνες τους μέσω μιας κανονιστικής πράξης φαίνεται επαρκής για να διασφαλιστεί η σωστή ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος. Το γεγονός ότι ακόμη και αυτή η ρητή υποχρέωση καταργήθηκε στη συνέχεια, όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 147, δείχνει ότι η δέσμευση των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων να εξασφαλίζουν τη συνέχεια της υπηρεσίας, σύμφωνα με τις άδειες, απαιτεί την αυτοχρηματοδότηση της ταυτόχρονης εκπομπής, ότι σε κάθε περίπτωση, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς διαθέτουν επαρκή κίνητρα για να παρέχουν την εν λόγω υπηρεσία και ότι, ως εκ τούτου, το μέτρο δεν είναι απαραίτητο.

([97]) Κατά τη διαδικασία της μετάβασης από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση, η Ισπανία εκχώρησε στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς μεταβατικούς ψηφιακούς πολυπλέκτες (φάση Ι). Μετά την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος, τους εκχωρήθηκαν οριστικοί ψηφιακοί πολυπλέκτες (φάση ΙΙ).

([98]) Αυτό δεν εμπόδισε, προφανώς, τις ισπανικές αρχές να υποχρεώσουν τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς να εκπέμπουν ταυτόχρονα στις δύο ζώνες συχνοτήτων έως την τελική εκχώρηση των ψηφιακών πολυπλεκτών στη ζώνη των 700 MHz, προκειμένου να επιτευχθεί η ορθή ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος.

(158) Υπό το πρίσμα αυτών των ζητημάτων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ισπανικές αρχές δεν έχουν αποδείξει τη δημιουργία κινήτρων και την αναγκαιότητα του μέτρου.

Αναλογικότητα

(159) Κατά την εφαρμογή του κριτηρίου εξισορρόπησης, είναι σημαντικό να εκτιμηθεί κατά πόσον το μέτρο που ενέκριναν οι αρχές είναι αναλογικό προς την ανάγκη να αντιμετωπιστεί μια αδυναμία της αγοράς και ενισχύει τον ανταγωνισμό στην αγορά. Όσον αφορά την αναλογικότητα στην απόφασή της DVB-T-Βερολίνο-Βραδεμβούργο ([99]), η Επιτροπή θεώρησε απαραίτητο να συγκριθεί το μέτρο με τις πιθανές εναλλακτικές λύσεις: «Η κρατική ρύθμιση δεν θα πρέπει ούτε να προωθεί ούτε να ευνοεί τη χρήση συγκεκριμένου ψηφιακού τρόπου μετάδοσης, όπως η καλωδιακή, η δορυφορική, η επίγεια, η τηλεοπτική DSL, ώστε να τηρείται η αρχή "της τεχνολογικής ουδετερότητας"». Όπως εξηγείται στην οδηγία-πλαίσιο, αυτό δεν εμποδίζει ένα κράτος μέλος να λάβει ανάλογη μέριμνα για την προώθηση ορισμένων ειδικών υπηρεσιών, οσάκις αυτό δικαιολογείται, παραδείγματος χάριν ψηφιακή τηλεόραση, ως μέσο για την αύξηση της αποτελεσματικότητας του φάσματος. Αυτό σημαίνει ότι, καταρχήν, κάθε δίκτυο θα πρέπει να συμμετέχει στην αγορά σύμφωνα τις δικές του δυνατότητες, αλλά θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη παρεμβάσεις που αποσκοπούν στη διόρθωση των ανεπαρκειών της αγοράς ειδικά για ένα δίκτυο. Με λίγα λόγια, θα πρέπει να επιβληθούν στην αγορά τα δίκτυα που ωφελούν περισσότερο τους καταναλωτές». Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα σε αυτήν την υπόθεση ότι η ενίσχυση δεν ήταν ούτε απαραίτητη ούτε αναλογική.

(160) Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το μέτρο περιορίζεται στο έκτακτο κόστος που θα πρέπει να υποστούν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς, λόγω της υποχρέωσης ταυτόχρονης εκπομπής στο πλαίσιο της υποχρέωσης κάλυψης του 96 % στην περιοχή Ι. Το ποσό της αντιστάθμισης καθορίζεται αποκλειστικά για την κάλυψη του κόστους που σχετίζεται με την υποχρέωση ταυτόχρονης εκπομπής.

(161) Η ισπανική κυβέρνηση είχε προβλέψει να αποζημιώσει το 100 % του πρόσθετου κόστους που συνδέεται με την ταυτόχρονη εκπομπή. Οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η εν λόγω αντιστάθμιση του 100 % του πρόσθετου κόστους ήταν απαραίτητη λόγω της οικονομικής κατάστασης των ραδιοτηλεοπτικών φορέων που έχουν χρηματοδοτήσει την ψηφιακή μετάβαση με δικά τους μέσα. Από την άλλη πλευρά, δήλωσαν ότι χωρίς τη χρηματοδότηση μέσω του μέτρου θα είχαν χρεοκοπήσει ορισμένοι τοπικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς. Ωστόσο, οι ισπανικές αρχές δεν παρουσίασαν επαρκώς πειστικές ενδείξεις για να δικαιολογήσουν τέτοιου μεγέθους ενίσχυση.

(162) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή θεώρησε ότι δεν μπορούσε να αποκλειστεί ότι η ενδεχόμενη ανεπάρκεια της αγοράς θα μπορούσε να είχε αντιμετωπιστεί με μικρότερη ενίσχυση, είτε μέσω χορήγησής της μόνο στις επιχειρήσεις που θα μπορούσαν να αποδείξουν την ανάγκη για ενίσχυση είτε μέσω συντόμευσης της περιόδου ταυτόχρονης εκπομπής. Ωστόσο, αυτή η προσέγγιση δεν ελήφθη υπόψη από τις ισπανικές αρχές από την αρχή.

(163) Οι ισπανικές αρχές δεν προσκόμισαν ούτε πειστικά αποδεικτικά στοιχεία, ιδίως μια μελέτη κόστους, που να δείχνουν ότι η επιλογή να ανακατανεμηθούν οι ψηφιακοί πολυπλέκτες 800MHz σε άλλη επίγεια ζώνη συχνοτήτων ήταν η οικονομικότερη και ταχύτερη λύση για την ελευθέρωση του ψηφιακού μερίσματος.

(164) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ισπανικές αρχές δεν απέδειξαν ότι το μέτρο είναι αναλογικό και περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο.

Τεχνολογική ουδετερότητα

(165) Η Επιτροπή έχει υπογραμμίσει επανειλημμένα τη σημασία της τεχνολογικής ουδετερότητας κατά τη μετάβαση στην ψηφιακή εκπομπή. Στην ανακοίνωσή της σχετικά με την εν λόγω μετάβαση, η Επιτροπή εξέφρασε την πρόθεσή της να ενεργεί σύμφωνα με «το πνεύμα του "νέου κανονιστικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες" που βασίζεται στην πρωτοβουλία της αγοράς και την τεχνολογική ουδετερότητα» ([100]). Ως εκ τούτου, οποιαδήποτε επέμβαση των κρατών μελών θα πρέπει να αποτρέπει τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των πλατφορμών, ώστε να επιτρέπει σε καθεμία από αυτές να ανταγωνίζεται με τα δικά της μέσα με ενιαίους κανόνες στο κανονιστικό πλαίσιο.

([99]) Απόφαση 2006/513/ΕΚ της Επιτροπής, της 9ης Νοεμβρίου 2005, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπέρ της εισαγωγής της ψηφιακής επίγειας τηλεόρασης (DVB-T) στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο (ΕΕ L 200 της 22.7.2006, σ. 14).

([100]) Ενότητα 2.1.3.

(166) Στο ίδιο πνεύμα, το άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([101]) υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι όλοι οι τύποι τεχνολογιών που εφαρμόζονται για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν στις ζώνες ραδιοσυχνοτήτων που έχουν δηλωθεί ως διαθέσιμες για υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στον εθνικό τους πλαίσιο εκχώρησης συχνοτήτων, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης. Είναι αληθές ότι η εν λόγω διάταξη επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν περιορισμούς αναλογικά και αμερόληπτα για τους τύπους τεχνολογίας ασύρματης πρόσβασης ή το ασύρματο δίκτυο που χρησιμοποιείται για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όταν αυτό είναι απαραίτητο για να εξασφαλιστεί, μεταξύ άλλων γ) η τεχνική ποιότητα της υπηρεσίας ή στ) η υλοποίηση ενός στόχου γενικού συμφέροντος όπως η αποφυγή της αναποτελεσματικής χρήσης των ραδιοσυχνοτήτων ή η ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή οι ισπανικές αρχές ούτε ισχυρίστηκαν ούτε απέδειξαν ότι το μέτρο δικαιολογεί εξαίρεση από την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας γι' αυτούς τους λόγους.

(167) Αντίθετα, οι ισπανικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι το μέτρο είναι τεχνολογικά ουδέτερο, υπό την έννοια ότι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς είναι ελεύθεροι να επιλέξουν οποιαδήποτε διαθέσιμη τεχνολογική πλατφόρμα για να προσφέρουν την ταυτόχρονη εκπομπή. Αυτό το επιχείρημα επιβεβαιώθηκε από την Επιτροπή κατά την επίσημη έρευνα, στην οποία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αυτή η δυνατότητα αποκλείεται από τις ισχύουσες άδειες, οι οποίες επιβάλλουν στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς τη χρήση της τεχνολογίας DVB-T για να εξασφαλιστεί γεωγραφική κάλυψη του 96 % στην περιοχή Ι.

(168) Οι αποφάσεις της Επιτροπής στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων για την ψηφιακή μετάβαση επιβεβαιώνουν αυτήν την προσέγγιση. Στις αποφάσεις της στις υποθέσεις DVB-T-Βερολίνο Βραδεμβούργο ([102]) και ψηφιακοί αποκωδικοποιητές ([103]), οι οποίες επιβεβαιώθηκαν από το Γενικό Δικαστήριο ([104]), καθώς και στις αποφάσεις της κατά της Ισπανίας σε σχέση με την ανάπτυξη του DVB-T στην περιοχή ΙΙ ([105]), οι οποίες επιβεβαιώθηκαν από το Γενικό Δικαστήριο ([106]), η Επιτροπή επισήμανε ότι: 1) η τεχνολογία DVB-T δεν είναι ανώτερη από άλλες τεχνολογίες, 2) εάν δόθηκε υποστήριξη στην εν λόγω πλατφόρμα, αυτό θα αποτελούσε αδικαιολόγητη εξαίρεση από την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, 3) οι διακρίσεις κατά παράβαση της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας εμποδίζουν ένα συγκεκριμένο μέτρο να κηρυχθεί συμβατό με την εσωτερική αγορά.

(169) Όπως εξηγείται ανωτέρω, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς πληρώνουν για τη μετάδοση του περιεχομένου τους στους φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας DVB-T οι οποίοι, ως εκ τούτου, επωφελούνται έμμεσα από το μέτρο. Έτσι λοιπόν, σύμφωνα με την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, πρέπει να εξεταστεί σε σχέση με τους φορείς εκμετάλλευσης πλατφόρμας.

(170) Στην Ισπανία, η απόφαση σχετικά με την τεχνολογική λύση ελήφθη κατά την έναρξη της ίδιας της διοικητικής διαδικασίας, όταν εγκρίθηκε το Βασιλικό Διάταγμα 365/2010. Ενώ το βασιλικό διάταγμα βασίστηκε αποκλειστικά σε αναδιανομή σε χαμηλότερη ζώνη επίγειων συχνοτήτων, και ιδίως στη μεταφορά των εκπομπών DVB-T σε χαμηλότερες συχνότητες στη ζώνη των 800 MHz πριν από το τέλος του 2014, η ελευθέρωση της εν λόγω ζώνης για τους φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών και η κατοχύρωση στο εθνικό δίκαιο της οικονομικής αντιστάθμισης του κόστους της ταυτόχρονης εκπομπής προς αποκλειστικό όφελος της πλατφόρμας DVB-T και εις βάρος των εναλλακτικών πλατφορμών δεν καθιερώθηκαν παρά μόνο μετά την έγκριση του Νόμου για τη βιώσιμη οικονομία το 2011.

(171) Οι ισπανικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι το μέτρο συνίσταται μόνο στην αντιστάθμιση για τις ζημίες που προκύπτουν από την ανακατανομή των επίγειων συχνοτήτων. Άλλες πλατφόρμες (δορυφορική, καλωδιακή, IPTV κ.λπ.) δεν επηρεάζονται, αφού δεν χρειάζεται να κάνουν την αλλαγή καναλιών που είναι απαραίτητη για να ελευθερωθεί το ψηφιακό μέρισμα και, ως εκ τούτου, το αντισταθμιστικό μέτρο δεν είναι απαραίτητο γι' αυτές. Πρόσθεσαν ότι οι δορυφόροι δεν είναι και τόσο κατάλληλοι για τη μετάδοση τοπικών και περιφερειακών προγραμμάτων όσο η πλατφόρμα DVB-T και ανέφεραν ότι κάποιο περιεχόμενο υψηλής αξίας που αποκτάται από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς μπορεί να μεταδίδεται μόνο στην ισπανική επικράτεια ή ακόμη και μόνο μέσω της επίγειας μετάδοσης.

(172) Η Επιτροπή επισημαίνει σε σχέση με αυτά τα επιχειρήματα ότι στο επίπεδο των φορέων εκμετάλλευσης πλατφόρμας υπάρχουν διαφορετικές πλατφόρμες μετάδοσης που θα μπορούσαν να προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις για την αντιμετώπιση της έλλειψης συχνοτήτων στην ισπανική αγορά. Στην περίπτωση της δορυφορικής μετάδοσης, για

([101]) Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο) (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 33).
([102]) Κρατική ενίσχυση C 25/2004, DVB-T Βερολίνο-Βραδεμβούργο.
([103]) Κρατική ενίσχυση C 52/2005 ψηφιακοί αποκωδικοποιητές.
([104]) Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, Γερμανία κατά Επιτροπής στην υπόθεση DVB-T, Βερολίνο-Βραδεμβούργο T-21/06, ECLI:EU:T:2009:387· και απόφαση της 15ης Ιουνίου 2010, Mediaset κατά Επιτροπής· T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233.
([105]) Βλέπε σημείωση 21.
([106]) Βλέπε σημείωση 79.

παράδειγμα, δεν θα είναι απαραίτητη η προσαρμογή του φάσματος στη ζώνη των UHF. Από την άλλη πλευρά, όπως προκύπτει από τις πληροφορίες που κοινοποίησε η Ισπανία, οι ισπανικές αρχές δεν διεξήγαγαν προηγούμενη έρευνα (π.χ., μέσω δημόσιας διαβούλευσης ή μελέτης υποκείμενης σε δημόσιο διαγωνισμό), στην οποία θα καλούσαν τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με αυτά τα θέματα, ούτε πραγματοποίησαν μελέτη κόστους/οφέλους συγκρίνοντας τις εναλλακτικές λύσεις. Με λίγα λόγια, δεν θεωρήθηκε καμία εναλλακτική λύση για την αναδιοργάνωση των συχνοτήτων.

(173) Αντιθέτως, όπως εξηγείται επίσης λεπτομερέστερα στις αιτιολογικές σκέψεις 179-181, το μέτρο νοθεύει τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων πλατφορμών (δηλαδή, των διαφορετικών τεχνολογικών λύσεων) αν αντισταθμίζεται το κόστος που συνδέεται με τη χρήση μιας συγκεκριμένης πλατφόρμας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εναλλακτικές πλατφόρμες δεν έχουν παρόμοια έξοδα που σχετίζονται με τον επαναπροσανατολισμό του φάσματος και δεν εξαρτώνται από την ανεπάρκεια των ραδιοσυχνοτήτων στη ζώνη των UHF, το μέτρο δεν υποστηρίζει την πιο αποτελεσματική τεχνολογική λύση.

(174) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ισπανικές αρχές δεν απέδειξαν ότι το μέτρο είναι τεχνολογικά ουδέτερο.

Γ. **Μέγεθος της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών**

(175) Η Επιτροπή εξέτασε μια σειρά μέτρων ενίσχυσης που σχετίζονται με τη μετάβαση στην ψηφιακή τεχνολογία ([107]). Η Επιτροπή εξήγησε ότι τα κράτη μέλη έχουν διαφορετικές δυνατότητες για τη χορήγηση δημόσιας χρηματοδότησης για τη μετάβαση, συμπεριλαμβανομένης της ταυτόχρονης εκπομπής, υπό την προϋπόθεση τα μέτρα να μην προκαλούν περιττές στρεβλώσεις μεταξύ τεχνολογιών ή επιχειρήσεων, να είναι αναλογικά και να περιορίζονται στο ελάχιστο αναγκαίο. Κατ' αναλογία προς τη μετάβαση στην ψηφιακή τεχνολογία, αυτά τα ίδια μέτρα θα πρέπει να εφαρμόζονται στο μέτρο που κοινοποιήθηκε από τις ισπανικές αρχές.

(176) Στην προκειμένη περίπτωση, λόγω του γεγονότος ότι υπάρχουν άμεσοι και έμμεσοι δικαιούχοι των ενισχύσεων, οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μπορούν να πραγματοποιηθούν σε διαφορετικά επίπεδα.

Στρέβλωση του ανταγωνισμού στο επίπεδο των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων

(177) Όπως έχει ήδη συναχθεί το συμπέρασμα, οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς που χρησιμοποιούν την πλατφόρμα DVB-T απολαμβάνουν πλεονέκτημα, δεδομένου ότι λαμβάνουν αντιστάθμιση για κόστος που θα έπρεπε να τους βαρύνει υπό κανονικές συνθήκες. Το μέτρο τροποποιεί τη συμπεριφορά την οποία θα είχαν υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς, δεδομένου ότι χωρίς αυτήν την αντιστάθμιση, όπως ισχυρίζονται οι ισπανικές αρχές, μερικοί από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς δεν θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν την ταυτόχρονη εκπομπή και θα αναγκάζονταν να χρεοκοπήσουν, γεγονός που θα οδηγούσε στην επιστροφή της άδειάς τους. Σε αυτήν την περίπτωση, άλλοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα μπορούσαν να κάνουν αίτηση για τη διαθέσιμη άδεια. Ωστόσο, χάρη στο μέτρο, οι επίγειοι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς διατηρούν την τρέχουσα κατάστασή τους καθώς και τις λίγες επίγειες άδειες, και για τον λόγο αυτό το μέτρο αποτρέπει την είσοδο άλλων ραδιοτηλεοπτικών φορέων στην αγορά. Το μόνο συμπέρασμα που μπορεί να εξαχθεί από τις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή είναι ότι το μέτρο προστατεύει τη θέση των υφιστάμενων φορέων εκμετάλλευσης της αγοράς.

(178) Κατά συνέπεια, το μέτρο στρεβλώνει τον ανταγωνισμό στο επίπεδο των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων, σε αντίθεση με το κοινό συμφέρον.

Στρέβλωση του ανταγωνισμού στο επίπεδο των φορέων εκμετάλλευσης πλατφόρμας

(179) Με την αντιστάθμιση του κόστους που προκύπτει για τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς λόγω της ταυτόχρονης εκπομπής μέσω υποδομών DVB-T, ενθαρρύνονται να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν την επίγεια πλατφόρμα αντί να εξετάσουν το ενδεχόμενο αν η μετάβαση σε άλλη θα ήταν προς το συμφέρον τους. Αυτό οδηγεί σε στρέβλωση του ανταγωνισμού στο επίπεδο των πλατφορμών μετάδοσης.

(180) Επιπλέον, οι φορείς εκμετάλλευσης της DVB-T στην περιοχή I επωφελούνται από ρυθμιστική παρέμβαση της PTN, η οποία υποχρεώνει τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς να παρέχουν κάλυψη μέσω DVB-T στο 96 % του πληθυσμού. Επίσης, σύμφωνα με τις άδειές τους, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς δεν είναι εξουσιοδοτημένοι για άλλες εναλλακτικές λύσεις (δορυφορική, καλωδιακή ή IPTV), για την εξασφάλιση της ελάχιστης προβλεπόμενης γεωγραφικής κάλυψης. Σε αντίθετη περίπτωση, θα μπορούσαν να απολέσουν τις άδειές τους. Κατά συνέπεια, το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών για την ταυτόχρονη εκπομπή προορίζεται *εκ των πραγμάτων* για τη χρήση της πλατφόρμας DVB-T της Abertis, δεδομένης της θέσης της στην αγορά. Αυτό το πλεονέκτημα είναι σε βάρος άλλων τεχνολογικών πλατφορμών που ανταγωνίζονται στην ίδια αγορά, όπως η δορυφορική τεχνολογία.

([107]) Βλέπε υποσημείωση 80.

(181) Κατά συνέπεια, το μέτρο στρεβλώνει τον ανταγωνισμό στο επίπεδο των φορέων εκμετάλλευσης πλατφόρμας κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον.

Αξιολόγηση

(182) Υπό το πρίσμα των παραπάνω ζητημάτων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το πλεονέκτημα που παρασχέθηκε στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς DVB-T και στους φορείς εκμετάλλευσης της πλατφόρμας DVB-T είναι σε βάρος άλλων ιδιωτικών καναλιών και των φορέων εκμετάλλευσης πλατφορμών εναλλακτικών τεχνολογιών που ανταγωνίζονται στην ίδια αγορά και στρεβλώνει τον ανταγωνισμό σε διάφορα επίπεδα, σε αντίθεση με το κοινό συμφέρον.

Συμπέρασμα

(183) Συνάγεται το συμπέρασμα ότι το μέτρο δεν είναι κατάλληλο, απαραίτητο, αναλογικό και τεχνολογικά ουδέτερο μέσο και ότι στρεβλώνει τον ανταγωνισμό και επηρεάζει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, σε αντίθεση με το κοινό συμφέρον.

5. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(184) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο που προορίζεται να αντισταθμίσει το κόστος ταυτόχρονης εκπομπής των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων, στο πλαίσιο της ελευθέρωσης του ψηφιακού μερίσματος δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και, ως εκ τούτου, είναι ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση που κοινοποιήθηκε από το Βασίλειο της Ισπανίας για να αντισταθμίσει το κόστος ταυτόχρονης εκπομπής των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων, στο πλαίσιο της ελευθέρωσης του ψηφιακού μερίσματος, δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και, ως εκ τούτου, είναι ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά. Ως εκ τούτου, η κρατική ενίσχυση δεν θα πρέπει να εκτελεστεί.

Άρθρο 2

Το Βασίλειο της Ισπανίας θα πρέπει να ενημερώσει την Επιτροπή, εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα που έλαβε για να εκπληρώσει τις διατάξεις της.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Ισπανίας.

Βρυξέλλες, 5 Αυγούστου 2016.

Για την Επιτροπή
Margrethe VESTAGER
Μέλος της Επιτροπής